

Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia na lata 2021-2030

INOWROCLAW 2030

Dokument opracowany przez Urząd Miasta Inowrocławia
przy współudziale:
Centrum Funduszy UE Sp. z o. o. Sp. k.

Inowrocław, 2021-2022

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Rys historyczny	6
3. Położenie miasta	13
4. Wnioski z diagnozy	15
Sfera społeczna	15
Sfera gospodarcza	17
Sfera przestrzenna	18
5. Analiza SWOT	22
Podsumowanie	26
6. Misja rozwoju Inowrocławia	29
7. Wizja rozwoju Inowrocławia	30
8. Cele strategiczne i cele operacyjne	32
9. Kierunki działań oraz rezultaty	36
10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Inowrocławia	49
System transportowy	49
Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny	51
Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej zidentyfikowane na poziomie krajowym	52
Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej zidentyfikowane na poziomie regionalnym	52
Projekty kluczowe dla Inowrocławia	53
11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	59
12. Obszary Strategicznej Interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	62
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	63

Strategia Rozwoju Miasta nowroclaw 2030

Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia.....	64
Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa.....	65
13. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	69
Wdrażanie Strategii.....	69
Monitorowanie <i>Strategii</i>	70
14. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	75
Spis tabel	77
Spis rysunków	77
Spis map	78

1. Wstęp

Opracowanie jasnej i klarownej Strategii Rozwoju Miasta stanowi fundament współczesnej polityki samorządowej oraz zarządzania wspólnotą lokalną. Jego istotą nie jest bowiem jedynie dokument sensu stricto, ale cały proces powstawania Strategii, wraz z szeroko zakrojonym etapem konsultacji społecznych i debaty publicznej w łonie Rady, która ostatecznie, jako organ uchwałodawczy, podejmuje w imieniu mieszkańców decyzję o kierunkach dalszego rozwoju Miasta. Dla powodzenia całości tego procesu, niezbędna jest rzetelna, uczciwa i pogłębiona diagnoza sytuacji wyjściowej, która determinuje właściwe określenie priorytetów rozwojowych. Jedynie oparcie się o obiektywne dane, pochodzące z możliwie najszerszych źródeł, pozwala na prawidłową identyfikację problemów, potrzeb i możliwości wspólnoty lokalnej w jej niezwykle szerokim wachlarzu postaw i perspektyw.

Esencją dokumentu strategicznego jest sformułowanie w nim misji samorządu lokalnego oraz wizji rozwoju Miasta w horyzoncie czasowym określonym ramami Strategii. Istotą tych deklaracji jest wyartykułowanie wspólnych ambicji, dążeń i celów, łączących wszystkich członków lokalnej wspólnoty i wyrażenie kierunków, na jakich skupiać swoją uwagę powinien samorząd na przestrzeni kolejnych lat.

Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia do roku 2030 powstała w czasie naznaczonym przede wszystkim pandemią, której nieprzewidywalność, przede wszystkim w wymiarach społecznym, gospodarczym, instytucjonalnym, ale także czasowym spowodowały, iż część zawartych w dokumencie zapisów posiada charakter stonowany i warunkowy, dostosowany do nieprzewidywalnych w pełni na etapie redakcji długofalowych konsekwencji i efektów tego dramatycznego zjawiska. Zarazem opracowanie to stanowi logiczną kontynuację dotychczasowych dokumentów strategicznych, na których opierał się rozwój Inowrocławia od początku XXI wieku.

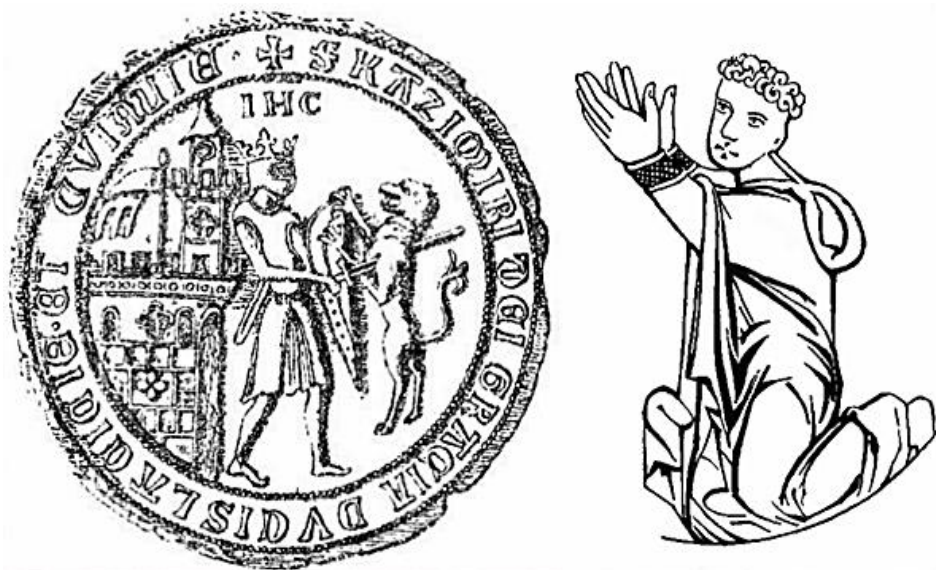
2. Rys historyczny

Inowrocław – określany „Miastem na soli” – zawdzięcza swoją wyjątkowość położeniu geograficznemu oraz bogactwu naturalnemu w postaci soli, która była pozyskiwana na jego terenie już w II w. n. e. Właśnie to złożo naturalne wraz z lokalizacją miasta na szlaku bursztynowym – łączącym obszar nadbałtycki z Europą Południową – miały niebagatelny wpływ na rozwój Inowrocławia. Okolice współczesnych zakładów sodowych były miejscem, w którym kupcy przemierzający szlak bursztynowy przeprawiali się przez Notec.

W czasach państwa Piastów sól warzona w Inowrocławiu była sprzedawana do Prus i na Podlasie, a sam rejon miasta liczył około 40 samowystarczalnych skupisk ludzkich. Założona przez Celtów na południowym brzegu Noteci (obecnie rejon Kruszy Zamkowej) placówka handlowa, stanowiła handlowo-produkcyjne centrum będące obszarem z dużymi perspektywami rozwojowymi. Od momentu przejścia z rąk Goplan pod wpływy dynastii Piastów w IX w., na terenie współczesnego Inowrocławia zaczęto organizować targi o charakterze ponadlokalnym, w których uczestniczyli zarówno kupcy z Kujaw Nadwiślanych, jak i z zagranicy. Świadczą o tym monety, między innymi: niemieckie, angielskie, czeskie, arabskie, włoskie i bizantyjskie, znalezione w trakcie wykopalisk archeologicznych.

Znaczenie osady stale rosta. Na terenie miasta już w XII w. zbudowano okazały kościół murowany. Prawdopodobnie w 1237 roku książę Kazimierz I Konradowic, zwany także „Kujawskim”, wydał przywilej lokacyjny oparty na prawie magdeburskim. Było to bezpośrednią konsekwencją podniesienia Inowrocławia do rangi stolicy nowo utworzonego księstwa kujawskiego. Po zjednoczeniu Królestwa, miasto stało się grodem starościńskim, a ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z obszarem Państwa Zakonnego, także o dużym znaczeniu strategicznym. W związku z narastającym zagrożeniem ze strony Krzyżaków, przed 1320 r. główna część miasta była otoczona murami obronnymi. Z tego okresu do dzisiaj zachował się rozległy plac rynkowy. Inne ważne budowle z tamtych czasów to między innymi: zamek książęcy, klasztor i kościół franciszkański, ratusz, waźnica i część starej osady z kościołem farnym pw. św. Mikołaja.

Wraz z rosnącą pozycją ekonomiczną mieszkańców, już na początku XIV w. zaczęto corocznie wybierać radę miejską wraz z burmistrzem oraz wójta sądowego, który stał na czele ławy sądowej. Przedstawiciele najmożniejszych grup mieszczan, wśród których warto wymienić Piotra Mąkoszyca (reprezentant środowiska polskiego) oraz Teodoryka z Turzan i Gerwina (reprezentantów środowiska niemieckiego), stanowili najbliższe otoczenie książąt inowrocławskich.

Rysunek 1 Wizerunek Księcia Konrada Konradowica z pieczęcią przedstawiającą prawdopodobnie wizerunek zamku¹

Za sprawą obecności książęcego dworu oraz sąsiedztwa z Zakonem Krzyżackim, Inowrocław był jednym z miejsc, w których rozstrzygały się ważne sprawy polityczne. To tutaj miały miejsce istotne zjazdy polityczne, często organizowane przez franciszkanów. Należy również wspomnieć o procesie polsko-krzyżackim o Pomorze Gdańskie, który toczył się w kościele św. Mikołaja i zakończył wyrokiem korzystnym dla strony polskiej, ogłoszonym w dniu 10 lutego 1321 r. W tym czasie Inowrocław stał się istotnym ośrodkiem uczestniczącym w procesie jednoczenia Królestwa Polskiego.

¹ www.inowroclaw.pl

Od XIII w. intensywnie zaczęły rozwijać się przedmieścia Inowrocławia. Wśród nich można wymienić Stare Miasto zwane Staromięciem, Nowe Ogrody z kaplicą Bożego Ciała (ul. Józefa Chociszewskiego), Kurowo (ul. Średnia i Toruńska), przedmieścia radziejowskie z kościołem św. Ducha, Grodzтво z kościołem św. Jakuba i zamkowym folwarkiem (ul. Prezydenta Gabriela Narutowicza) oraz Stodoły stanowiące własność królewską (ul. Dworcowa i Karola Marcinkowskiego).

Odrodzenie Królestwa Polskiego stało się możliwe dzięki misji jaką wyznaczył sobie Władysław Łokietek, który prawdopodobnie urodził się na zamku w Inowrocławiu. Do 1327 r. miasto było stolicą odrębnego księstwa, a następnie stanowiło siedzibę wojewody i starosty grodowego.

W XIV i XV stuleciu Inowrocław stanowił jeden z najważniejszych ośrodków przygranicznych, które to położenie wiązało się jednocześnie z ryzykiem napaści ze strony Zakonu - w latach 1332-1337 miasto popadło w niewolę krzyżacką, a w 1431 r. w wyniku najazdu doznało wielu zniszczeń oraz uprowadzenia mieszkańców.

Rysunek 2 Widok Inowrocławia w czasach średniowiecza²

Nowa epoka rozpoczęła się wraz z zażegnaniem zagrożenia ze strony Zakonu Krzyżackiego, kiedy to w roku 1450 odnowiono akt lokacyjny. Niestety, jednocześnie

² <https://zamkomania.pl/inowroclaw.php>

Inowrocław stracił swoje znaczenie strategiczne, jako ważne miejsce na arenie wydarzeń ponadlokalnych, a handel przejęły ośrodki nadwiślańskie, w wyniku czego miasto nie miało wystarczających zasobów do dalszego rozwoju gospodarczego. Dodatkowo, sytuacji nie poprawiały późniejsze najazdy Szwedów, zwiększające się obciążenia podatkowe, coraz liczniejsze akty kradzieży oraz zarazy dziesiątkujące mieszkańców. W wyniku tych wydarzeń w XVII w. Inowrocław był miastem liczącym jedynie 500 mieszkańców, w którym na każdym kroku można było spotkać zaniedbane domy. Na znaczeniu stracił – wcześniej prężnie działający i o dużym znaczeniu – zamek, a w klasztorze przebywał tylko jeden zakonnik.

Kolejne konflikty zbrojne – wojna północna oraz wojna 7-letnia – przyczyniły się do dalszej degradacji miasta, które od 1773 r. znalazło się w granicach państwa pruskiego. W tym czasie zburzono budynki zakonu franciszkanów, wieżę ratuszową, a na miejscu zamku wzniesiono koszary. Udało się uniknąć rozbiórki kościoła św. Mikołaja, ze spalonego kościoła Imienia Najświętszej Maryi Panny ocalały kamienne mury oraz ostały się dwa fragmenty murów obronnych.

Rysunek 3 Fragment murów obronnych³

---

³ www.inowroclaw.pl

Rysunek 4 Kościół Imienia Najświętszej Maryi Panny⁴

Na początku XIX w. miasto było zamieszkiwane przez ponad 3 tysiące osób, natomiast sto lat później ludność Inowrocławia liczyła ponad 25 tysięcy, z przeważającą liczbą katolików (ponad 15 tysięcy). Wiek XIX to – pomimo epoki zaborów – okres rozwijania i zachowania polskiego charakteru miasta, poprzez powstające stowarzyszenia kulturalne, które charakteryzowały się narodowym zabarwieniem. Dodatkowo, rozpoczęto przemysłową eksploatację złoża solnego, co przełożyło się na zrodzenie się warstwy średniej wśród mieszkańców, która mogła aktywnie wspierać podejmowane działania kulturalne. Tym samym Inowrocław stał się prężnym ośrodkiem gospodarczym, dla którego podatnym rynkiem zbytu stały się Niemcy. Nowe możliwości rozwoju zapewniły nowe szyby kopalniane, warzelnia, sodownia oraz rozwijające się w okolicach zakłady przetwórcze, fabryki maszyn rolniczych i liczne cukrownie. Dodając do tego dogodne położenie i korzystny układ połączeń kolejowych z Toruniem, Bydgoszczą i Poznaniem, Inowrocław stał się dobrym ośrodkiem do rozwijania rzemiosła i kupiectwa. Ponadto, zaczęto wykorzystywać lecznicze właściwości solanki otwierając w 1875 r. uzdrowisko, co przełożyło się na powstanie dzielnicy zdrojowej, w granicach której zaczęto budować liczne pensjonaty, wille oraz okazałe kamienice.

Mieszkańcy różnych narodowości ostatecznie podjęli wspólne starania, dzięki którym powstały ważne miejskie przedsiębiorstwa, takie jak wodociągi, gazownia i elektrownia.

---

⁴ www.inowroclaw.pl

Rysunek 5 Funkcje uzdrowiskowe w Inowrocławiu⁵

Rok 1919 r. był czasem odzyskania upragnionej wolności. W czasach II Rzeczypospolitej skupiono się na rozwoju funkcji uzdrowiskowych, czyniąc z Inowrocławia jeden z bardziej renomowanych kurortów. Udział w tym mieli między innymi miejscowi radni i prezydenci – Józef Krzymiński i Apolinary Jankowski. Równocześnie miasto musiało zmierzyć się z coraz licześniejszymi tąpnięciami, w głównej mierze wywołowanymi nielegalną eksploatacją soli prowadzoną przez koncern „Solvay”. Obawy osuwania się ziemi negatywnie wpłynęły na rozwój budownictwa, co przełożyło się na odpływ mieszkańców i szukania bezpieczniejszych terenów osadniczych. Dodatkowo, wielki kryzys ekonomiczny miał znaczący wpływ na sytuację gospodarczą Inowrocławia, którego mieszkańcy zaczęli ubożeć z powodu rosnącego bezrobocia.

Czasy niemieckiej okupacji dla mieszkańców Inowrocławia były okresem nasilających się represji, w czasie których wiele osób straciło swoje życie w miejscowym więzieniu, obozie na Błoniach lub w okolicznych lasach, a znaczącą część mieszkańców wysiedlono do Niemiec lub Generalnego Gubernatorstwa.

---

⁵ www.inowroclaw.pl

Okres PRL oznaczał intensywny rozwój zakładów przemysłowych, w szczególności kombinatu sodowego w Mątwach. Powstały także nowe osiedla mieszkaniowe, m.in. Rąbin i Piastowskie – pomiędzy 1946 a 1990 r. ludność miasta podwoiła się, osiągając liczbę 77 tysięcy mieszkańców.

Od 1999 r. Inowrocław jest miastem powiatowym leżącym w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. Obecnie, obok funkcji uzdrowiskowej, Inowrocław jest ważnym ośrodkiem usługowym i handlowym dla południowej części województwa, siedzibą licznych firm, ze szczególnym uwzględnieniem sektora poligraficznego, budowlanego oraz przetwórstwa spożywczego. Miasto jest również siedzibą ważnych jednostek wojskowych, m.in. 1. Brygady Lotnictwa Wojsk Lądowych.

Historia Inowrocławia przepełniona jest burzliwymi zjawiskami. Jednak siła i wytrwałość kolejnych pokoleń, ich mądrość w czerpaniu z naturalnych zasobów oraz stałe dążenie do rozwoju pozwalały podnosić się miastu z nawet najpoważniejszych problemów. Dziś stanowi on ważny regionalnie ośrodek, którego potencjał pozwala z optymizmem planować przyszłość.

3. Położenie miasta

Inowrocław leży w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w centralnej części powiatu inowrocławskiego. Miasto sąsiaduje z gminami: wiejską Inowrocław, która stanowi dla niego bezpośrednie otoczenie oraz - od strony zachodniej - z gminą Pakość.

Miasto stanowi siedzibę powiatu inowrocławskiego oraz gminy wiejskiej Inowrocław.

Powierzchnia Inowrocławia wynosi 3042 ha, co stanowi blisko 2,5% ogólnej powierzchni powiatu inowrocławskiego. Pod względem powierzchni gmina miejska jest najmniejszą jednostką administracyjną w powiecie.

Obszar Inowrocławia jest podzielony na 6 osiedli:

- Uzdrowskowie,
- Stare Miasto,
- Solno,
- Piastowskie,
- Szymborze,
- Mątwy.

Według danych GUS liczba mieszkańców Inowrocławia na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosła 71 674 osób, w tym 37 777 kobiet i 33 897 mężczyzn.

Mapa 1 Inowrocław na tle Polski
Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony Wikipedia,

Mapa 2 Inowrocław na tle powiatu inowrocławskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Zgodnie ze „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategią Przyspieszenia 2030+” powstały miejskie obszary funkcjonalne (MOF), obejmujące największe miasta regionu i sąsiadujące z nimi gminy. Samorzady, w ramach dedykowanych budżetów, będą planować i realizować wspólne, ważne lokalnie projekty. Dla Inowrocławia partnerem jest wiejska Gmina Inowrocław, z którą miasto realizowało projekty inwestycyjne w perspektywie 2014-2020. W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych będą realizowane zadania z myślą o dalszym rozwoju społeczno-gospodarczym regionu i podniesieniu jakości życia jego mieszkańców, dążąc do realizacji partnerskiego modelu współpracy między samorządami obszaru prowadzenia polityki terytorialnej, obejmującego Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia.

4. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Natomiast strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z tej diagnozy.

Sfera społeczna

Poniżej przedstawiono wnioski z analizy zjawisk dotyczących szeroko pojętej sfery społecznej:

1. W latach 2014-2020 odnotowano spadek liczby ludności miasta (w 2019 r. na podstawie danych GUS zmiana ludności na 1000 mieszkańców wyniosła – 5,2).
2. W latach 2014-2020 gęstość zaludnienia (liczba osób zamieszkujących 1 km²) spadła z 2451 na 2356.
3. Znaczny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, czyli coraz większy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. W latach 2014-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 17,5% (z 15 114 na 17 764). Jednocześnie odnotowano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,4%) oraz w wieku produkcyjnym (o 9,2%).
4. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego spadła z -2,69 w 2014 r. na -7,23 w 2020 r. Dodatkowo, wartości przedmiotowego wskaźnika są znacznie niższe niż w powiecie i w kraju.
5. W latach 2014-2020 wskaźnik salda migracji nieznacznie spadł z poziomu -3,90 na -4,50.
6. Wzrost liczby szkół oraz oddziałów szkolnych w latach 2014-2019.
7. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. były na lepszym lub tym samym poziomie co w województwie.

8. Utrzymująca się liczba beneficjentów pomocy społecznej (1618 w 2019 r. i 1616 w 2020 r. osób objętych świadczeniami materialnymi).
9. W latach 2014-2019 liczba budynków mieszkalnych i mieszkań wzrosła o 5%. Odnotowano równocześnie 6% wzrost liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców miasta.
10. Na terenie miasta działa duża liczba jednostek zajmujących się wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Są to między innymi: Domy Dziennego Pobytu, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta oraz Polski Komitet Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.
11. Na terenie miasta realizowane są liczne inicjatywy, których celem jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy zdrowia oraz jakości życia mieszkańców oraz programy profilaktyczne uzupełniające zakres świadczeń finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. W ramach tego typu działań należy wymienić między innymi: „Kujawsko-Pomorski Program Badań Przesiewowych w Kierunku Tętniaka Aorty Brzuszej”, „Lepiej zapobiegać niż leczyć” oraz warsztaty profilaktyczne odbywające się w szkołach, np. „Używki nie pasują do mojej układanki”.
12. Prężnie prowadzona jest działalność miejskich jednostek kultury. Kujawskie Centrum Kultury zajmuje się organizacją wydarzeń i animacją życia kulturalnego mieszkańców oraz odwiedzających Inowrocław kuracjuszy i turystów. Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza zapewnia, poza obsługą biblioteczną mieszkańców miasta i powiatu, upowszechnianie wiedzy, rozwój kultury oraz popularyzację dziedzictwa kulturalnego Kujaw. Ponadto, swoją działalność prowadzą na terenie miasta Muzeum im. Jana Kasprowicza oraz Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka.
13. Inowrocław posiada bardzo duży potencjał turystyczny, czego potwierdzeniem jest m.in. stale rosnąca liczba obiektów turystycznych, w tym oferujących noclegi, jak i liczba turystów.

14. W mieście działa duża liczba organizacji pozarządowych organizujących działania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, edukacji, sztuki i dziedzictwa narodowego oraz działające na rzecz zwierząt.

Podsumowując wyniki analizy zjawisk społecznych, na pierwszym miejscu należy zauważyć zagrożenie dalszego wyludniania się miasta oraz szybko rosnący udział osób w wieku senioralnym. Z drugiej strony miasto posiada wysoki potencjał edukacyjny, kulturalny oraz turystyczny. Warto podkreślić również fakt dużej aktywności i zaangażowania się mieszkańców w życie Inowrocławia, co przejawia się w znaczącej liczbie dobrze funkcjonujących organizacji pozarządowych.

Sfera gospodarcza

Poniżej przedstawiono wnioski z analizy zjawisk dotyczących szeroko pojętej sfery gospodarczej:

1. W latach 2014-2020 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmalała o 40%.
2. Wśród osób bezrobotnych zauważono znaczącą przewagę osób długotrwale bezrobotnych, w przypadku których powrót na rynek pracy wymaga podjęcia szczególnych działań aktywizujących i pomocowych. Wśród osób bezrobotnych uwagę zwraca wysoki udział kobiet, który jest wyższy niż udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych dla powiatu, województwa i kraju.
3. Malejąca liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (w 2014 r. – 673, w 2020 – 521).
4. Za współpracę z przedsiębiorcami oraz organizację wydarzeń związanych z promocją i rozwojem przedsiębiorczości odpowiada, funkcjonująca w ramach Urzędu Miasta Inowrocławia, wyspecjalizowana komórka ds. obsługi inwestorów.
5. Na terenie miasta wyznaczono tereny inwestycyjne – Inowrocławski Obszar Gospodarczy, Solankowy Obszar Inwestycyjny oraz Strefa Wschodnia.

Podsumowując wyniki analizy zjawisk gospodarczych wskazać należy spadającą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych oraz kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Dodatkowym czynnikiem negatywnie wpływającym na rozwój gospodarczy miasta i sytuację osób bezrobotnych może być epidemia COVID-19. Z drugiej strony, miasto dysponuje terenami inwestycyjnymi, posiada w swojej strukturze wyspecjalizowaną komórkę dedykowaną inwestorom, a przede wszystkim zapewnia dogodną lokalizację i dostęp do ważnych szlaków komunikacyjnych (drogowych i kolejowych), co stanowi szansę rozwoju gospodarczego.

Sfera przestrzenna

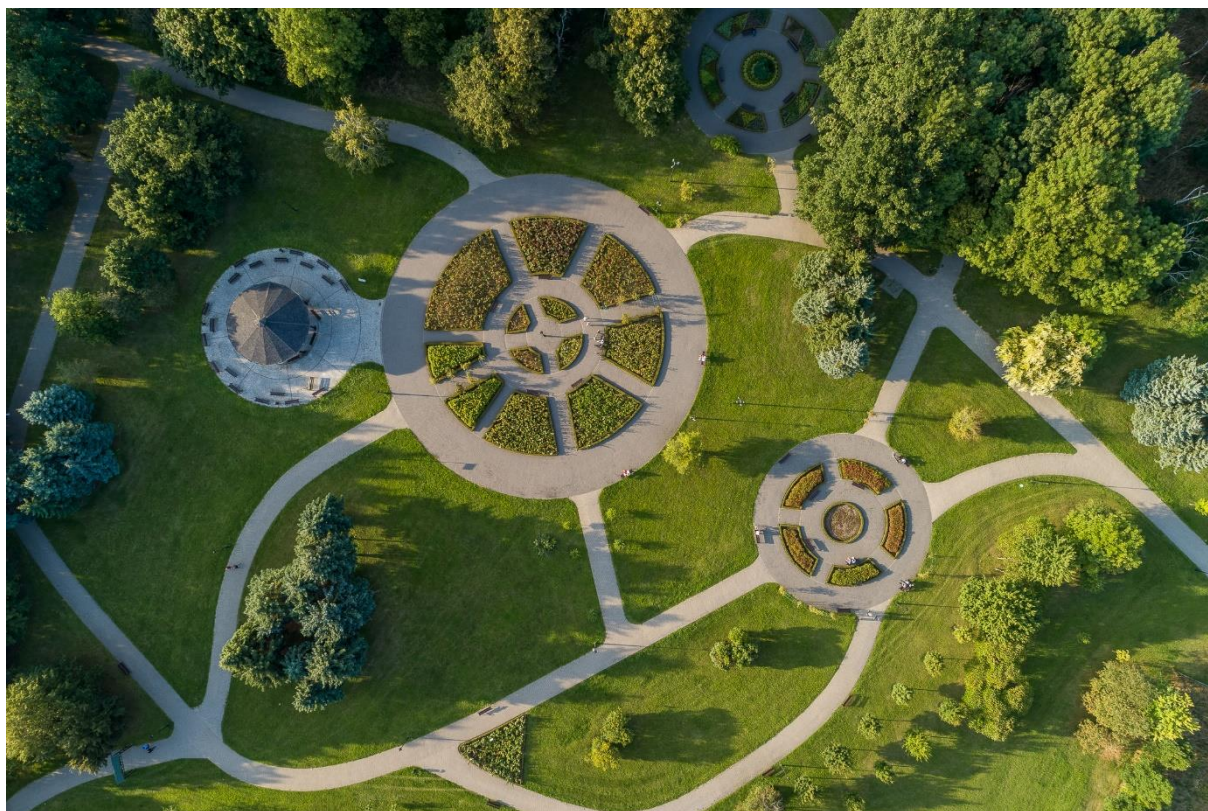
Poniżej przedstawiono wnioski z analizy zjawisk dotyczących szeroko pojętej sfery przestrzennej:

1. Jedną z podstawowych i najbardziej rozpoznawalnych funkcji Inowrocławia jest jego funkcja uzdrowiskowa. W centralnej części miasta zlokalizowane jest Osiedle Uzdrowiskowe wraz z Solankowym Obszarem Inwestycyjnym. Miasto posiada status uzdrowiska nizinnego, klimatycznego, które opiera się na właściwościach leczniczych wód solankowych – „Źródło Solankowe” i „Źródło Królowej Jadwigi”. Na terenie uzdrowiska działa pięć podmiotów lecznictwa uzdrowiskowego: „Solanki” Uzdrowisko Inowrocław, Sanatorium Uzdrowiskowe „Przy Tężni” im. dra Józefa Krzymińskiego, Szpital Uzdrowiskowy „Energetyk”, Sanatorium Uzdrowiskowe „Modrzew” oraz Sanatorium Uzdrowiskowe Ośrodek Rehabilitacji i Odnowy Biologicznej „Oaza”.
2. Ważnym miejscem na mapie miasta jest Park Solankowy posiadający dużą wartość przyrodniczą, rekreacyjną i estetyczną. Na jego obszarze, liczącym ok. 85 ha znajdują się między innymi: obiekty uzdrowiskowe, pijalnie wód mineralnych, terma, palmiarnia oraz liczne tereny rekreacyjne.
3. Na terenie Parku Solankowego znajduje się, druga co do wielkości w Polsce, tężnia uzdrowiskowa zasilana z ujęcia wód leczniczych „Źródło Solankowe”.

4. Na obszarze miasta wyznaczono trzy strefy ochrony uzdrowiskowej: strefę A o powierzchni 110 ha, strefę B o powierzchni 203 ha oraz strefę C o powierzchni 607 ha, która pokrywa się z granicą „Osiedla Uzdrowiskowego”.
5. Na terenie Inowrocławia bazuje 1. Brygada Lotnictwa Wojsk Lądowych.
6. Na koniec 2020 r. 86% powierzchni miasta było objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (łącznie obowiązywało 109 mpzp pokrywających 2 638 ha).
7. 53,2% powierzchni miasta stanowią tereny zabudowane lub zurbanizowane, natomiast 44,7% powierzchni miasta to tereny zielone i użytki rolne.
8. System ciepłowniczy miasta – sieć ciepłownicza oraz źródła ciepła – jest zarządzany przez Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Inowrocławiu. Głównym źródłem ciepła jest ciepłownia przy ul. Torowej 40, która zaspokaja potrzeby cieplne związane z centralnym ogrzewaniem, wentylacją oraz przygotowaniem ciepłej wody użytkowej.
9. Inowrocław ma uregulowaną gospodarkę wodno-ściekową oraz posiada prawie pełen stopień zwodociągowności (98,6% mieszkańców miasta korzysta z instalacji wodociągowej).
10. W mieście działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów przy ul. Bagiennej 77. Dodatkowo, na terenie Inowrocławia ustawionych jest ponad pięćdziesiąt punktów tzw. mini PSZOK. Odpady komunalne są przekazywane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych przy ul. Bagiennej 77. Jednostka ta, poza przetwarzaniem odpadów, zajmuje się również edukacją ekologiczną.
11. Za dostarczanie gazu na cele komunalno-bytowe, ogrzewanie mieszkań w budownictwie jednorodzinnych oraz na potrzeby przemysłu i usług, odpowiedzialny jest Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy. Liczba czynnych przyłączy gazowych na terenie miasta wynosi 3490 sztuk. Poziom dostępu do sieci gazowej należy ocenić jako przeciętny, jednakże wyższy niż poziom dla powiatu, województwa i kraju.
12. Sieć komunikacyjna na terenie miasta opiera się na liniach autobusowych. W celu zapobiegania wykluczeniu komunikacyjnemu i przywrócenia lokalnych połączeń w powiecie, w 2020 r. Starostwo Powiatowe uruchomiło linie komunikacyjne łączące gminy Powiatu z jego siedzibą w Inowrocławiu.

13. Inowrocław jest jednym z ważniejszych w regionie węzłów kolejowych - przez miasto przebiega pięć linii kolejowych. Największe znaczenie komunikacyjne ma zelektryfikowana magistrala węglowa łącząca Gdynię z Katowicami i całym obszarem Górnego Śląska.
14. Łączna długość dróg gminnych (publicznych) wynosi 123,81 km, z czego 75% stanowią drogi asfaltowe. Aktualna ocena stanu technicznego dróg wskazuje, że remontu wymaga 32,5 km dróg twardych. Od października 2019 r. kierowcy mogą korzystać z całej obwodnicy Inowrocławia. Prawie 5-kilometrowy odcinek połączony został z wybudowanym dwa lata wcześniej 19-kilometrowym odcinkiem obwodnicy i omija miasto od północy. Długość ścieżek rowerowych pod koniec 2020 r. wynosiła 44 km.
15. W Inowrocławiu jest wiele miejsc pozwalających na organizację licznych wydarzeń kulturalnych. Są to między innymi: Teatr Miejski, Teatr Letni oraz Muszla Koncertowa w Parku Solankowym.

Podsumowując wyniki analizy zjawisk ze sfery przestrzennej należy bezwzględnie podkreślić funkcję uzdrowiskową miasta wraz z istniejącymi na jego obszarze obiektami, takimi jak: Park Solankowy, tężnia, obiekty uzdrowiskowe oraz umożliwiające organizowanie życia kulturalnego zaplecze infrastrukturalne zlokalizowane w granicach strefy uzdrowiskowej. Istotny dla dalszego rozwoju miasta jest również fakt pokrycia prawie całej jego powierzchni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W dalszych działaniach strategicznych z pewnością należy uwzględnić korzystne połączenia kolejowe. Z drugiej strony należy dalej rozwijać takie sfery jak między innymi: komunikacja, poprawa stanu dróg lokalnych, rozbudowa ścieżek rowerowych i innych ciągów pieszo-rowerowych oraz zagospodarowanie terenów inwestycyjnych polegające na pozyskiwaniu nowych inwestorów.

Rysunek 6 Ogrody zapachowe w Parku Solankowym; fot. W. Bujak dla UMI

5. Analiza SWOT

Jednym z narzędzi wykorzystanych dla potrzeb niniejszego opracowania, pomagającym ocenić stan wyjściowy Miasta, przed określeniem stojących przed nim wyzwań rozwojowych, a dalej celów strategicznych, jest klasyczna analiza SWOT. Jej podstawowym atutem jest rozpoznanie zjawisk pozytywnych oraz tych, które mogą stanowić przeszkody w realizacji przedstawionej wizji rozwoju.

Analiza SWOT pozwala na podział zebranych informacji na cztery grupy czynników:

- mocne strony – zjawiska, które stanowią atut gminy,
- słabe strony – zjawiska, które mogą stanowić barierę rozwojową gminy,
- szanse – zjawiska, które stwarzają szansę na korzystną zmianę,
- zagrożenia – zjawiska, które stwarzają niebezpieczeństwo w realizacji wyznaczonych celów.

Opracowując przedmiotowy dokument, zebrano wszystkie wnioski wynikające z diagnozy miasta i przypisano je odpowiednio do wyżej wymienionych grup. Poniżej przedstawiono poszczególne elementy składowe analizy SWOT, które stanowiły punkt wyjścia do projektowania działań strategicznych dla Inowrocławia w dalszej części dokumentu. Z jednej strony należy wykorzystać mocne strony i potencjał miejsca, a z drugiej przeciwdziałać rozpoznany problemom i zagrożeniom.

MOCNE STRONY
Ugruntowany status Miasta i jego rola, jako lidera subregionu
Miasto posiada status uzdrowiska oraz zaplecze usług lecznictwa uzdrowiskowego, sanatoryjnego i rehabilitacyjnego, które jest w stanie zaspokoić potrzeby mieszkańców i odwiedzających
Wysoko rozwinięty poziom podstawowych usług publicznych i rynkowych
Rozwinięty rynek pracy w sektorach publicznym i prywatnym
Wysoko rozwinięty poziom życia społecznego z aktywnymi organizacjami pozarządowymi w obszarze kulturalnym, społecznym i sportowym
Miasto jest siedzibą przedsiębiorstw o ugruntowanej pozycji rynkowej, działających w wielu dziedzinach gospodarki
Ważny węzeł kolejowy oraz stosunkowo dobre połączenia drogowe z aglomeracjami miejskimi o charakterze regionalnym
Inowrocław posiada wiele charakterystycznych miejsc z dużym potencjałem rozwojowym (Park Solankowy, Osiedle Uzdrowiskowe, Rynek i centrum Miasta)
Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna dostępna dla mieszkańców, kuracjuszy i turystów
Miasto jest organizatorem i gospodarzem cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych na poziomie ogólnopolskim i regionalnym
Posiadanie przez samorząd miejski możliwie najszerszego wachlarza instrumentów związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców – wszelkie usługi komunalne zaspokajane są przez miejskie jednostki organizacyjne lub spółki będące własnością Miasta
Miasto jest siedzibą oraz centrum funkcjonowania istotnej dla bezpieczeństwa państwa 1. Brygady Lotnictwa Wojsk Lądowych
Miasto o niskim natężeniu ruchu tranzytowego – dzięki oddanej do użytkowania obwodnicy
Inowrocław jest miastem „kompaktowym”, w którym każdy jest w stanie zaspokoić swoje potrzeby w stosunkowo niewielkiej odległości od miejsca zamieszkania
Nowoczesny tabor komunikacji publicznej, spełniający wymagania w zakresie elektromobilności
86% powierzchni miasta jest objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Tabela 1 Analiza SWOT - mocne strony

SŁABE STRONY
Ograniczone możliwości wyznaczenia terenów inwestycyjnych w obecnych granicach administracyjnych miasta
Postępujące problemy z brakiem wykwalifikowanych kadr pracowniczych
Wzrastająca wartość wskaźnika obciążenia demograficznego
Stale malejąca liczba mieszkańców
Postępujący proces suburbanizacji
Niski poziom usług czasu wolnego, w szczególności skierowanych do młodzieży szkolnej i akademickiej
Stale istniejące zagrożenie związane z zanieczyszczeniem powietrza wynikające z występowania systemów ogrzewania indywidualnego opartych na spalaniu niskiej jakości paliw stałych
Funkcjonowanie miejskiego systemu ciepłowniczego opartego na źródłach opalanych miatem węglowym
Brak spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych
Rosnąca liczba samochodów przy jednoczesnym braku możliwości zwiększania liczby miejsc parkingowych, w tym na osiedlach mieszkaniowych
System komunikacji publicznej niedostatecznie dostosowany do potrzeb mieszkańców miasta w zakresie siatki i częstotliwości połączeń
Niski poziom estetyki miasta oraz postępująca degradacja funkcjonalna centrum miasta
Brak bezpośredniego dostępu do sieci autostrad i dróg szybkiego ruchu

Tabela 2 Analiza SWOT - słabe strony

SZANSE
Wzrost znaczenia i roli Miasta w strukturze osiedleńczej i funkcjonalnej subregionu, jako centrum usług rynkowych i publicznych
Wzrost zapotrzebowania na usługi uzdrowiskowe i lecznicze w całym kraju, w tym rozwój usług sanatoryjnych
Wysoki potencjał rozwoju inowrocławskich przedsiębiorstw
Rosnące zapotrzebowanie w zakresie usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, jako bodziec do rozwoju szkolnictwa wyższego i zawodowego
Osiągnięcie statusu znaczącego ośrodka kultury w wymiarze regionalnym, w tym rosnąca atrakcyjność turystyczna miasta
Możliwość uzyskania wsparcia finansowego przez różne podmioty – samorząd, mieszkańców i przedsiębiorców – w zakresie poprawy jakości środowiska naturalnego
Rozwinięty sektor uzdrowiskowo-rehabilitacyjny w powiązaniu z wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego oraz dostępnymi usługami stanowią dobrą możliwość przyciągania nowych mieszkańców, w szczególności w wieku senioralnym
Rosnące zapotrzebowanie na lokale mieszkalne – miasto przyciągające nowych mieszkańców
Spółki komunalne, zaspokajające potrzeby mieszkańców i posiadające znaczące możliwości dalszego rozwoju
Stabilna sytuacja finansowa Inowrocławia pozwalająca na realizację wieloletnich projektów rozwojowych z wykorzystaniem rynkowych instrumentów finansowych
Bliskość większych ośrodków miejskich ze stosunkowo wysoką dostępnością komunikacyjną

Tabela 3 Analiza SWOT – szanse

ZAGROZENIA

Niski udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle społeczeństwa, co może przełożyć się na zagrożenie dla funkcjonowania przedsiębiorstw

Rosnący brak wykwalifikowanych kadr, co skutkuje nasilającą się presją płacową ze strony pracowników

Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w szczególności powietrza, ograniczające możliwości funkcjonowania uzdrowiska i przyciągania nowych mieszkańców

Polityka władz państwowych ograniczająca samodzielność samorządów lokalnych, w szczególności w zakresie finansowo-budżetowym

Polityka władz regionalnych skupiona na rozwoju centrów województwa, co prowadzi do marginalizacji pozostałych ośrodków miejskich, jak np. Inowrocław

Tabela 4 Analiza SWOT – zagrożenia

Podsumowanie

Inowrocław znajduje się w dość dogodnym położeniu geograficznym i komunikacyjnym, w szczególności należy zwrócić w tym zakresie uwagę na funkcjonujące połączenia kolejowe, stanowiące bezpośredni atut w zakresie podejmowanie wszelkich inicjatyw związanych z rozwojem gospodarczym, turystycznym oraz społeczno-funkcjonalnym.

Bardzo duże znaczenie dla dalszego rozwoju Miasta odgrywa uzdrowisko, które swoimi właściwościami przyciąga nie tylko okolicznych mieszkańców, ale również kuracjuszy z różnych stron Polski. Co za tym idzie, Inowrocław dba o rozwój terenów rekreacyjnych, ukierunkowując swoje działania na ekologię i dbałość o środowisko naturalne.

Mocną stroną Miasta jest również dostosowana do potrzeb dzieci i młodzieży oferta edukacyjna, a także stały rozwój infrastruktury oświatowej. Pomoc społeczna jest również na wysokim poziomie. Wynika to z posiadania wyspecjalizowanej kadry oraz dostosowania placówek do określonych standardów i potrzeb mieszkańców. Ponadto, Miasto realizuje szereg działań o charakterze kulturalnym, przez co możliwa jest aktywizacja społeczności lokalnej. Na uwagę zasługuje również fakt prężnie rozwijających się i działających

organizacji pozarządowych, które świadczą o wysokim poziomie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Przygotowane tereny inwestycyjne przyczyniają się do rozwoju gospodarczego oraz zmniejszenia się poziomu bezrobocia. Przeprowadzona diagnoza wskazuje również na dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną oraz sprawnie funkcjonującą na terenie Miasta oczyszczalnię ścieków.

Słabe strony wynikają w dużej mierze z ograniczonych możliwości zagospodarowania przestrzennego, utrudnień komunikacyjnych wynikających z braku bliskiego dostępu do dróg krajowych i ekspresowych oraz braku środków w budżecie miasta na budowę dróg lokalnych. Ponadto, istotną barierą rozwojową są ograniczenia wynikające z uzdrowskiego charakteru Miasta – uniemożliwiające rozwój przemysłu oraz zabudowy mieszkaniowej. Zarazem, samorząd ponosi stale rosnący, wysoki koszt utrzymania infrastruktury uzdrowskiej i około uzdrowskiej, przede wszystkim Parku Solankowego.

Zmiany demograficzne oraz ograniczenia w przestrzennym i funkcjonalnym rozwoju miasta spowodowały, iż Inowrocław zmaga się z ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego, znaczącą migracją osób w wieku produkcyjnym, intensywną suburbanizacją, a ostatecznie ze stale malejącą liczbą mieszkańców.

W celu poprawy negatywnych skutków związanych z niską emisją oraz w związku z oparciem miejskiego systemu ciepłowniczego na źródle opalonym węglem, Miasto powinno wykorzystać pojawiające się finansowanie w zakresie działań związanych z likwidacją niskiej emisji. Ponadto, niezbędne są intensywne działania edukacyjne skierowane na rozwój poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców, który może dać nadzieję na poprawę jakości powietrza.

Szansą jest również pozyskanie środków zewnętrznych na modernizację infrastruktury, poprawę estetyki budynków znajdujących się na terenie Inowrocławia, a także na modernizację istniejących lokali komunalnych.

W celu utrzymania wiodącej pozycji uzdrowiska, Inowrocław musi mieć na uwadze rosnącą konkurencję ze strony innych miejscowości uzdrowiskowych. W tym aspekcie niezbędne jest wprowadzenie skutecznej, stałej i poddawanej systematycznej ewaluacji polityki promocyjnej Miasta, skierowanej w szczególności do turystów zainteresowanych turystyką uzdrowiskową, kuracjuszy oraz potencjalnych nowych mieszkańców. Długofalowo przyczyni się to do stopniowej niwelacji części negatywnych zjawisk demograficznych.

Istotnym elementem związanym z rozwojem Miasta, zarówno w sferze gospodarczej, jak i mieszkaniowej jest de facto wyczerpanie posiadanych zasobów przestrzennych. Dla zaspokojenia potrzeb przedsiębiorców, mieszkańców oraz rozwoju osadnictwa wskazanym byłoby rozszerzenie granic administracyjnych, w szczególności w kierunkach wschodnim i północnym.

Rysunek 7. Rondo turbinowe; fot. W. Bujak dla UMI

6. Misja rozwoju Inowrocławia

Zgodnie z przyjętą metodologią pracy następnym etapem opracowania dokumentu strategicznego jest określenie misji rozwoju Miasta. Jest ona pierwszym krokiem do określenia celów strategicznych i odpowiadających im celów operacyjnych, a dalej kierunków działań i oczekiwanych w przyszłości rezultatów.

Misja rozwoju skupia się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Miasta i jego mieszkańcom w procesach rozwojowych, w szczególności wyraża intencje wszystkich interesariuszy uczestniczących w procesie powstawania dokumentu. Celem Misji jest również integrowanie, motywowanie i rozbudzanie aspiracji całej społeczności lokalnej. Stanowi ona także jasny przekaz dla turystów i kuracjuszy, odwiedzających Miasto Inowrocław. Co ważne uwzględnia z jednej strony potencjał i możliwości rozwojowe miejsca, które znacząco zwiększają prawdopodobieństwo urzeczywistnienia się założonej misji.

Misja rozwoju Miasta Inowrocławia brzmi następująco:

Miasto Inowrocław to

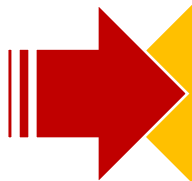
prężnie rozwijający się ośrodek społeczny, gospodarczy i kulturalny, zapewniający najwyższą jakość usług publicznych i rynkowych; czerpiąc ze swojego wielowiekowego dziedzictwa otwarty na nowych mieszkańców, turystów i kuracjuszy, z troską odnoszący się do zasobów środowiska naturalnego, umożliwiających wieloaspektowy rozwój funkcji uzdrowiskowych i gospodarczych.

7. Wizja rozwoju Inowrocławia

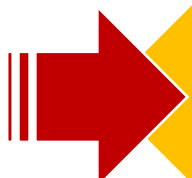
Wizja rozwoju stanowi opis pożądanego stanu rzeczywistości społeczno-gospodarczej danego obszaru. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy w kolejnych latach rozwoju Inowrocławia. Wskazuje zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji, których nadrzędnym celem jest tworzenie przyjaznych warunków do życia każdego członka społeczności lokalnej oraz wszystkich innych osób odwiedzających miasto.

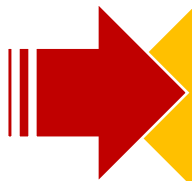
Rysunek 8. Panorama Miasta; fot. W. Bujak dla UMI

Spółeczność Inowrocławia jest stale powiększającą się wspólnotą, w której panuje równowaga pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi

Inowrocław jest czołowym ośrodkiem uzdrowiskowym na mapie Polski z rozwiniętą i zadbaną infrastrukturą leczniczo-rehabilitacyjną

Na terenie miasta funkcjonują prężnie rozwijające się strefy inwestycyjne, które zapewniają miejsca pracy dla mieszkańców miasta, jak i okolicznych miejscowości

Inowrocław jest jednym z ważniejszych ośrodków kulturalnych na mapie województwa, posiadającym niezwykle rozbudowaną i zadbaną infrastrukturę kulturalną

Władze i mieszkańcy Inowrocławia wspólnie dbają o rozwój swojego miasta ze szczególnym naciskiem na polepszenie jakości środowiska naturalnego

Infrastruktura publiczna, w tym połączenia drogowe, sieć ścieżek rowerowych i transport publiczny, spełnią wszelkie oczekiwania zarówno mieszkańców, jak i odwiedzających miasto

8. Cele strategiczne i cele operacyjne

Przeprowadzona wcześniej analiza potencjałów, mocnych stron i problemów występujących na terenie Inowrocławia w trzech sferach – społecznej, gospodarczej i przestrzennej – pozwoliła na sformułowanie odpowiadającej miejscu misji, a w ślad za nią wizji rozwoju Miasta, która to ma zostać urzeczywistniona do końca 2030 roku.

Realizacja zapisów przedstawionego dokumentu ma ostatecznie doprowadzić do poprawy jakości życia społeczności lokalnej oraz zastopowania negatywnych procesów związanych między innymi z postępującymi trendami depopulacyjnymi oraz spadającym znaczeniem Miasta na mapie województwa i kraju.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że cele operacyjne, a tym samym strategiczne, nie zostały dopasowane do poszczególnych sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Przyjęcie takiej metody jest uzasadnione przenikaniem się wymienionych sfer w przypadku poszczególnych celów. Pozwala to na osiągnięcie efektu synergii, czyli wspólnie podjęte działania w ramach jednego celu mają szansę na osiągnięcie większego efektu niż ich oddzielna realizacja w ramach osobnych sfer. Ponadto dzięki takiemu podejściu łatwiej zauważyć, jak funkcjonuje siatka wzajemnych relacji i połączeń, na przykład poprawa sytuacji gospodarczej pozytywnie wpływa na zjawiska ze sfery społecznej, dając mieszkańcom większe szanse na zatrudnienie, a tym samym wpływa to pozytywnie na ich sytuację ekonomiczną. W momencie posiadania odpowiednich zasobów finansowych pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, możliwe staje się zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu, np. kulturalnych.

Analizując wyniki diagnozy należy wyróżnić cztery główne obszary życia Miasta, na których powinny skupić się działania strategiczne. W zależności od stanu wyjściowego należy starać się kontynuować pozytywny trend rozwoju lub podjąć działania naprawcze zapobiegające pogłębianiu się stanu kryzysowego. W Inowrocławiu należy skupić się na czterech niżej wymienionych obszarach:

1. Negatywny trend depopulacyjny;
2. Rozwój funkcji uzdrowskiej;
3. Tworzenie przyjaznego środowiska gospodarczego;
4. Zrównoważony rozwój infrastrukturalny.

Na podstawie wyżej wyznaczonych podstawowych zakresów tematycznych oraz przedstawionej wcześniej misji i wizji rozwoju Inowrocławia, cele strategiczne na najbliższe lata przedstawiają się następująco:

CEL STRATEGICZNY I

Rozwój Miasta skupiony na podniesieniu jakości życia obecnych mieszkańców oraz stwarzaniu dogodnych warunków zachęcających do osiedlania się na jego terenie

CEL STRATEGICZNY II

Zachowanie wiodącej funkcji ośrodka uzdrowskiego oraz wykreowanie i skuteczna promocja Inowrocławia jako miejsca otwartego na kuracjuszy oraz turystów

CEL STRATEGICZNY III

Rozwój gospodarczy skupiony na poprawie warunków funkcjonowania obecnych przedsiębiorców – w tym podejmowanie wspólnych działań dla zachowania pozycji liderów w swoich branżach na rynku – oraz organizowaniu miejsc sprzyjających nowym inwestycjom

CEL STRATEGICZNY IV

Równomierny i zrównoważony rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej na terenie Miasta

Dla opracowanych celów strategicznych dopasowano bardziej szczegółowe cele operacyjne, które pozwolą na sprecyzowanie kierunków działań i ich rezultatów, co ostatecznie wskaże konkretne działania, które należy podjąć, aby urzeczywistnić założone cele operacyjne.

Poniżej przedstawiono drzewa celów strategicznych:

Tabela 5 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego I

Tabela 6 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego II

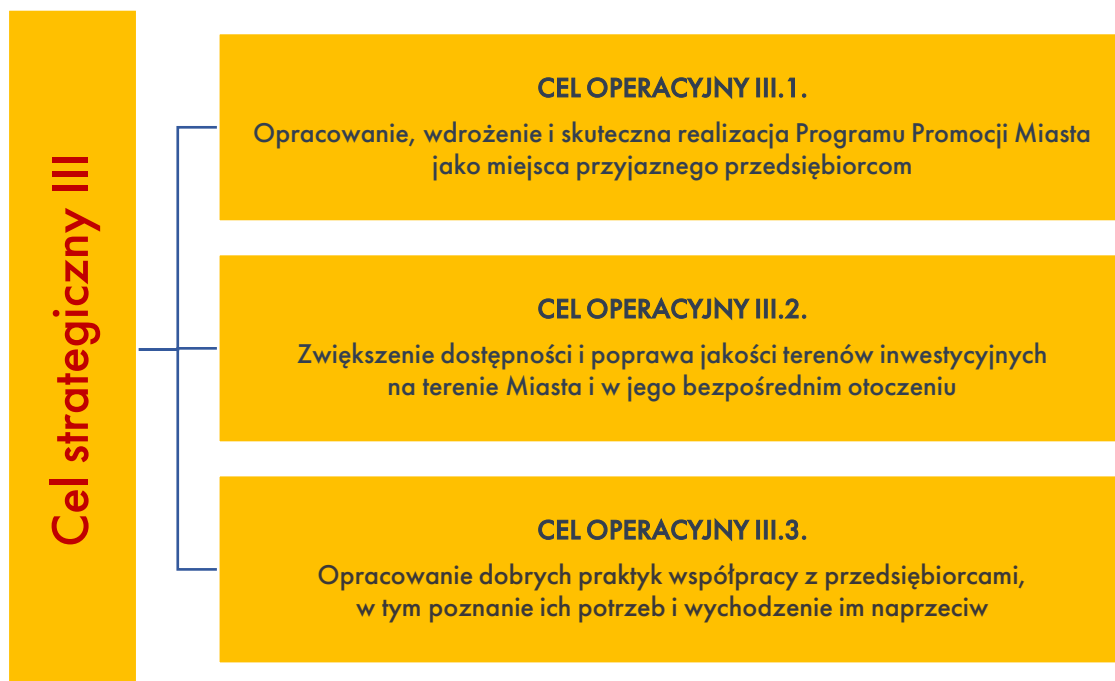

Tabela 7 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego III

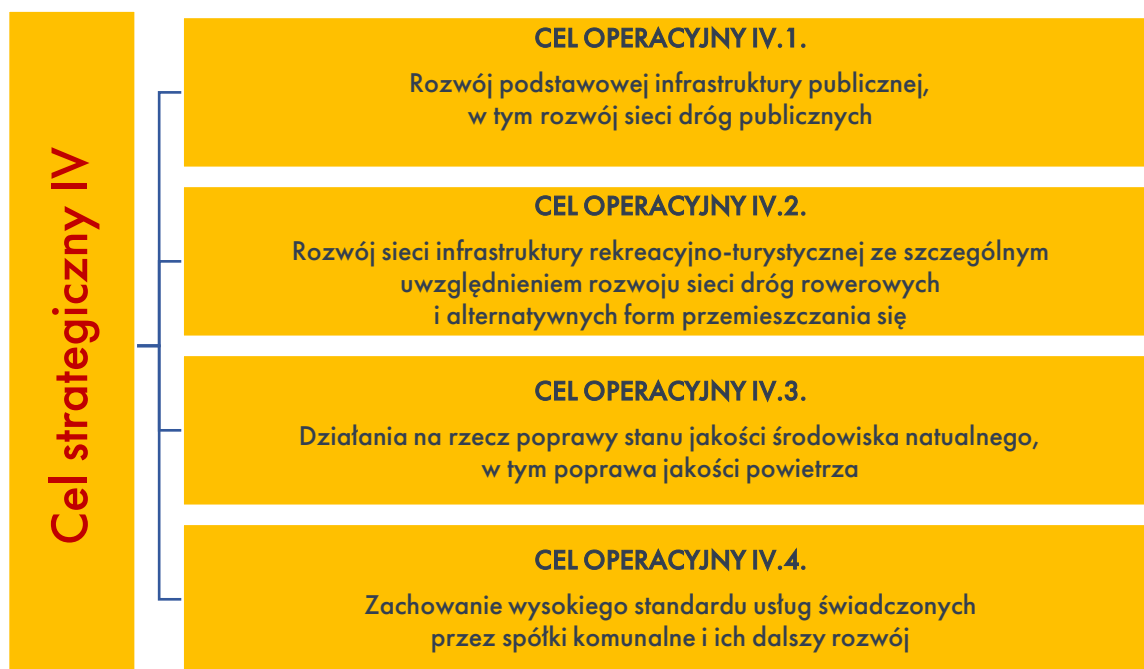
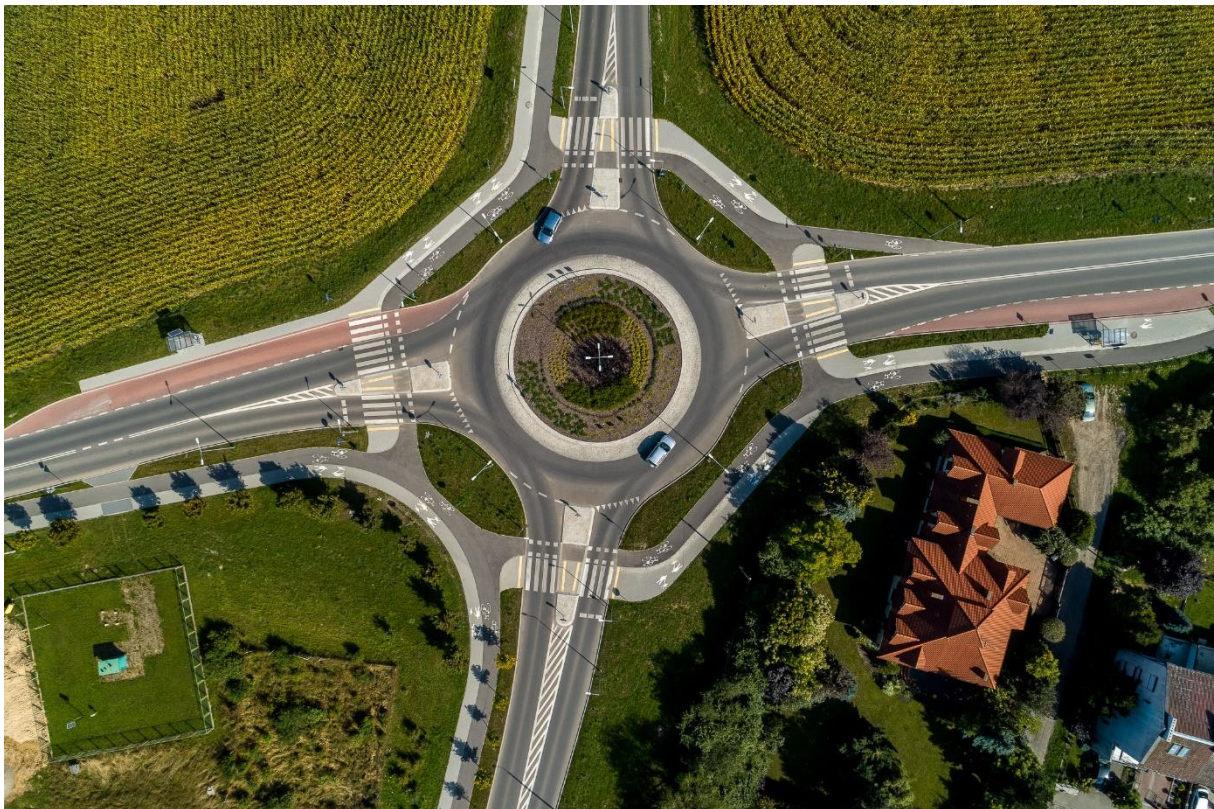

Tabela 8 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego IV

9. Kierunki działań oraz rezultaty

Oprócz wskazania celów strategicznych i operacyjnych należy również określić kierunki działań, które podejmowane będą po to, by z powodzeniem realizować przedmiotowe cele. Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez władze samorządowe oraz partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych we współpracy z mieszkańcami Miasta.

Kierunki działań zostały opracowane dla każdego z przedstawionych w poprzednim rozdziale celów strategicznych. Ponadto dla każdego z przedmiotowych celów przygotowano listę rezultatów w formie wskaźników, dzięki którym możliwa będzie ewaluacja realizacji zapisów dokumentu strategicznego oraz, w razie konieczności, podjęcie kroków zmierzających do zmiany zapisów.

Rysunek 9. Rondo ul. Unii Europejskiej, Szymborskiej i Miechowickiej; fot. W. Bujak dla UMI

CEL STRATEGICZNY I

Rozwój Miasta skupiony na podniesieniu jakości życia obecnych mieszkańców oraz stwarzania dogodnych warunków zachęcających do osiedlania się na jego terenie

1. Kierunki działań dla celu strategicznego I

Cel operacyjny I.1.

Rozwój funkcji i poprawa standardów mieszkaniowych na terenie Miasta

1	Wyznaczenie i uzbrojenie techniczne terenów na obszarze Miasta, na których można rozwijać funkcje budownictwa mieszkaniowego, zarówno w zabudowie wielorodzinnej, jak i jednorodzinnej
2	Rozwój oraz podnoszenie stanu technicznego lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy
3	Podniesienie estetyki Miasta, w tym szeroko pojęta rewitalizacja centrum Inowrocławia

Cel operacyjny I.2.

Organizacja życia kulturalnego uwzględniającego potrzeby wszystkich grup wiekowych

1	Opracowanie spójnej wizji oferty kulturalnej jednostek działających na terenie Miasta
2	Organizacja wydarzeń i imprez kulturalnych skierowanych zarówno do mieszkańców Inowrocławia, jak i odwiedzających
3	Ochrona i promocja zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych

Cel operacyjny I.3.

Wysoki poziom usług publicznych, w tym wysokiej jakości edukacja i opieka

1	Sprawnie działający Urząd Miasta i podlegające mu jednostki, w szczególności rozwijanie możliwości załatwiania spraw za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych
2	Utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia w szkołach działających na terenie Inowrocławia
3	Wsparcie działalności organizacji pozarządowych
4	Zwiększenie liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach publicznych

Cel operacyjny I.4. Rozwój sektora gospodarki senioralnej	
1	Zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej skierowanej do osób w wieku senioralnym
2	Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia skierowany do osób w wieku senioralnym
3	Dostosowanie infrastruktury publicznej, w tym budynków użyteczności publicznej, do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami

Tabela 9 Kierunki działań dla celu strategicznego I

Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	
1	Udział terenów zurbanizowanych w powierzchni Miasta
2	Udział terenów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe w powierzchni Miasta
3	Liczba nowo powstałych lokali mieszkalnych
4	Analiza stanu technicznego lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta
5	Liczba wyremontowanych lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta
6	Liczba wyremontowanych budynków mieszkalnych stanowiących własność Miasta zlokalizowanych w centrum Inowrocławia
7	Liczba wyremontowanych budynków, w tym budynków użyteczności publicznej, zlokalizowanych w centrum Inowrocławia
8	Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych zlokalizowanych w centrum Inowrocławia
9	Powierzchnia zaaranżowanej, w tym wyremontowanej lub doposażonej, przestrzeni publicznej znajdującej się w centrum Inowrocławia
10	Opracowanie i wdrożenie tzw. uchwały krajobrazowej
11	Opracowanie i wdrożenie gminnego programu rewitalizacji
12	Liczba spotkań przedstawicieli miejskich jednostek kultury z organizacjami pozarządowymi w celu opracowania spójnej oferty kulturalnej
13	Plan oferty kulturalnej miejskich jednostek kultury
14	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób w wieku przedprodukcyjnym, w szczególności organizowanych w szkołach podstawowych
15	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób w wieku produkcyjnym
16	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób w wieku

	poprodukcyjnym
17	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób odwiedzających miasto, w szczególności do kuracjuszy
18	Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych imprezach i wydarzeniach kulturalnych
19	Liczba turystów odwiedzających Miasto
20	Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych
21	Liczba publikacji medialnych o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym
22	Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych
23	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych nawiązujących do dziedzictwa kulturowego Miasta
24	Liczba szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje pracowników administracji samorządowej
25	Liczba pracowników administracji samorządowej uczestniczących w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje
26	Liczba klientów administracji samorządowej, w szczególności obsługiwanych w formie elektronicznej
27	Liczba usług publicznych dostępnych on-line
28	Liczba uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych w granicach Miasta
29	Wyniki egzaminów 8-klasisty
30	Wyniki egzaminów maturalnych
31	Liczba finalistów i laureatów olimpiad szkolnych (olimpiady interdyscyplinarne, przedmiotowe, z przedmiotów dodatkowych i tematyczne)
32	Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe
33	Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta
34	Liczba spotkań samorządu Miasta z przedstawicielami organizacji pozarządowych w celu zapoznania się z ich potrzebami i oczekiwaniami
35	Opracowanie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi
36	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych, których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław
37	Liczba miejsc w żłobkach publicznych, których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław
38	Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób w wieku senioralnym
39	Liczba uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych skierowanych do osób w wieku senioralnym
40	Liczba zajęć statycznych skierowanych do osób w wieku senioralnym

41	Liczba uczestników zajęć stałych skierowanych do osób w wieku senioralnym
42	Liczba imprez i wydarzeń rekreacyjno-sportowych skierowanych do osób w wieku senioralnym
43	Liczba uczestników imprez i wydarzeń rekreacyjno-sportowych skierowanych do osób w wieku senioralnym
44	Liczba programów i wydarzeń związanych z profilaktyką zdrowia i promocją zdrowia skierowanych do osób w wieku senioralnym
45	Liczba osób uczestniczących w programach i wydarzeniach związanych z profilaktyką zdrowia i promocją zdrowia skierowanych do osób w wieku senioralnym
46	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami
47	Liczba obiektów, w których przeprowadzono prace w celu zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi wymaganiami

Tabela 10 Rezultaty działań dla celu strategicznego I

Rysunek 10. Dworzec PKP; fot. W. Bujak dla UMI

CEL STRATEGICZNY II

Zachowanie wiodącej funkcji ośrodka uzdrowskiego oraz wykreowanie i skuteczna promocja Inowrocławia jako miejsca otwartego na kuracjuszy oraz turystów

Kierunki działań dla celu strategicznego II	
Cel operacyjny II.1.	
Opracowanie, wdrożenie i skuteczna realizacja Programu Promocji Miasta jako wiodącego ośrodka uzdrowskiego	
1	Opracowanie Programu Promocji Miasta z uwzględnieniem zbudowania marki miejsca i promocji Inowrocławia jako ośrodka uzdrowskiego
2	Przyciągnięcie nowych kuracjuszy i turystów, w szczególności wielodniowych
3	Rozwój sektora uzdrowskiego oraz turystycznego, bazujących na naturalnych zasobach Inowrocławia
4	Organizowanie wydarzeń i imprez o charakterze kulturowo-rekreacyjno-sportowym skierowanych do kuracjuszy i turystów
Cel operacyjny II.2.	
Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w granicach strefy uzdrowskiej	
1	Zachowanie w dobrym stanie istniejącej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, w tym uzdrowskiej
2	Budowa nowych obiektów służących celom rekreacyjno-turystycznym oraz uzdrowskim
3	Rozwój infrastruktury zielonej oraz utrzymanie istniejących terenów zielonych w dobrym stanie
Cel operacyjny II.3.	
Współpraca władz Miasta z podmiotami leczniczymi w celu opracowania spójnej strategii działań i promocji	
1	Stała współpraca z podmiotami leczniczymi działającymi na terenie Inowrocławia
2	Opracowanie wspólnej i spójnej strategii działań i promocji w celu zwiększenie potencjału istniejących i nowych podmiotów leczniczych

Tabela 11 Kierunki działań dla celu strategicznego II

Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	
1	Opracowanie Programu Promocji Miasta
2	Wdrożenie zapisów Programu Promocji Miasta
3	Liczba publikacji medialnych o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim
4	Liczba kampanii promocyjnych
5	Liczba osób odwiedzających ośrodek uzdrowiskowy
6	Liczba obiektów infrastruktury uzdrowiskowej
7	Liczba turystów odwiedzających Miasto
8	Liczba obiektów noclegowych działających na terenie Miasta
9	Liczba miejsc noclegowych oferowanych przez obiekty działające na terenie Miasta
10	Liczba osób korzystających z infrastruktury bazującej na naturalnych zasobach Miasta
11	Liczba imprez i wydarzeń kulturalno-rekreacyjno-sportowych organizowanych na terenie Miasta
12	Liczba uczestników imprez i wydarzeń kulturalno-rekreacyjno-sportowych organizowanych na terenie Miasta
13	Analiza stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej zlokalizowanej w granicach strefy uzdrowiskowej
14	Określenie potrzeb remontowo-naprawczych dotyczących infrastruktury rekreacyjno-turystycznej zlokalizowanej w granicach strefy uzdrowiskowej
15	Liczba wyremontowanej lub zmodernizowanej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej zlokalizowanej w granicach strefy uzdrowiskowej
16	Liczba nowo powstałych elementów infrastruktury rekreacyjno-turystycznej zlokalizowanej w granicach strefy uzdrowiskowej
17	Powierzchnia terenów zielonych zlokalizowanych w granicach strefy uzdrowiskowej
18	Liczba nowych nasadzeń zieleni w granicach strefy uzdrowiskowej
19	Liczba spotkań samorządu Miasta z przedstawicielami ośrodków uzdrowiskowych
20	Opracowanie planu rozwoju sektora uzdrowiskowego na terenie Miasta
21	Liczba osób korzystających z usług ośrodków uzdrowiskowych działających na terenie Miasta
22	Liczba publikacji medialnych
23	Liczba kampanii promocyjnych

Tabela 12 Rezultaty działań dla celu strategicznego II

CEL STRATEGICZNY III

Rozwój gospodarczy skupiony na poprawie warunków funkcjonowania obecnych przedsiębiorców – w tym podejmowanie wspólnych działań dla zachowania pozycji liderów w swoich branżach na rynku – oraz organizowaniu miejsc sprzyjających nowym inwestycjom

Kierunki działań dla celu strategicznego III	
Cel operacyjny III.1. Opracowanie, wdrożenie i skuteczna realizacja Programu Promocji Miasta jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcom	
1	Opracowanie Programu Promocji Miasta uwzględniającego promocję Inowrocławia jako miejsca, w którym są dogodne możliwości do prowadzenia biznesu
2	Wdrożenie opracowanego Programu Promocji Miasta
3	Rozwój sektora gospodarczego, w tym powstawanie nowych podmiotów gospodarczych
Cel operacyjny III.2. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości terenów inwestycyjnych na terenie Miasta i w jego bezpośrednim otoczeniu	
1	Stała analiza przestrzenna pod kątem możliwości wyznaczenia terenów inwestycyjnych w granicach Miasta
2	Promocja istniejących i nowych terenów inwestycyjnych
3	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, w tym powstawanie nowych zakładów pracy na terenie Inowrocławia
Cel operacyjny III.3. Opracowanie dobrych praktyk współpracy z przedsiębiorcami, w tym poznanie ich potrzeb i wychodzenia im naprzeciw	
1	Stała współpraca z sektorem prywatnym, w tym rozwój instytucji wsparcia biznesu
2	Opracowanie i wdrożenie planów wsparcia dla przedsiębiorców
3	Rozwinięty rynek pracownika, w szczególności zwiększenie możliwości kształcenia i zatrzymania w Mieście wysokokwalifikowanej kadry
4	Wzrost jakości życia mieszkańców

Tabela 13 Kierunki działań dla celu strategicznego III

Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	
1	Opracowanie Programu Promocji Miasta
2	Wdrożenie zapisów Programu Promocji Miasta
3	Liczba publikacji medialnych w mediach regionalnych i ogólnopolskich
4	Liczba kampanii promocyjnych
5	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych na terenie Miasta
6	Liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych na terenie Miasta
7	Liczba spotkań przedstawicieli samorządu Miasta z przedsiębiorcami/organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców
8	Analiza terenów pod kątem wyznaczenia terenów inwestycyjnych
9	Udział terenów inwestycyjnych w powierzchni Miasta
10	Udział podmiotów prowadzących działalność w granicach stref inwestycyjnych
11	Liczba nowo powstałych siedzib przedsiębiorstw w granicach stref inwestycyjnych
12	Liczba kampanii promocyjnych
13	Liczba publikacji medialnych poświęconych walorom gospodarczym Inowrocławia w mediach regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych
14	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Miasta
15	Liczba spotkań samorządu Miasta z przedsiębiorcami
16	Liczba kampanii promocyjnych
17	Liczba publikacji medialnych
18	Opracowanie planu wsparcia przedsiębiorców działających na terenie Miasta
19	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych działających na terenie Miasta
20	Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Miasta
21	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Miasta

Tabela 14 Rezultaty działań dla celu strategicznego III

CEL STRATEGICZNY IV

Równomierny i zrównoważony rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej na terenie Miasta

Kierunki działań dla celu strategicznego IV

Cel operacyjny IV.1. Rozwój podstawowej infrastruktury publicznej, w tym rozwój sieci dróg publicznych	
1	Równomierny rozwój infrastrukturalny na terenie Miasta
2	Poprawa stanu dróg publicznych, w tym powstawanie nowych dróg w dobrze zaplanowanej sieci komunikacyjnej
3	Wzrost jakości życia mieszkańców dzięki rozwiniętej infrastrukturze
Cel operacyjny IV.2. Rozwój sieci infrastruktury rekreacyjno-turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju sieci dróg rowerowych i alternatywnych form przemieszczania się	
1	Monitorowanie stanu istniejącej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej
2	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej
3	Rozwój sieci ścieżek rowerowych
4	Promocja alternatywnych form przemieszczania się
Cel operacyjny IV.3. Działania na rzecz poprawy stanu jakości środowiska naturalnego, w tym poprawa jakości powietrza	
1	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
2	Współpraca władz samorządowych z mieszkańcami, w tym partnerami gospodarczymi i społecznymi, w celu pozyskania środków zewnętrznych na działania poprawiające stan jakości środowiska naturalnego
3	Poprawa jakości powietrza, w tym skupienie się na wymianie źródeł ciepła na ekologiczne oraz promocja alternatywnych form przemieszczania się
Cel operacyjny IV.4. Zachowanie wysokiego standardu usług świadczonych przez spółki komunalne i ich dalszy rozwój	
1	Monitorowanie funkcjonowania spółek komunalnych

2	Współpraca z władzami Miasta w kwestii realizacji projektów rozwojowych
3	Wzrost jakości usług świadczonych przez spółki komunalne

Tabela 1.5 Kierunki działań dla celu strategicznego IV

LP	Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia
1	Liczba użytkowników systemu wodno-kanalizacyjnego w Mieście
2	Długość sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym zmodernizowanej lub wyremontowanej
3	Liczba użytkowników sieci ciepłowniczej
4	Długość istniejących dróg publicznych
5	Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej na terenie Miasta
6	Ocena stanu i potrzeb remontowych dotyczących infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej na terenie Miasta
7	Poziom odzysku poszczególnych frakcji zebranych odpadów komunalnych
8	Liczba i powierzchnia miejsc parkingowych w Mieście
9	Ocena stanu i potrzeb remontowych dotyczących infrastruktury rekreacyjno-turystycznej
10	Liczba obiektów infrastruktury rekreacyjno-turystycznej na terenie Miasta
11	Liczba nowo powstałych elementów infrastruktury rekreacyjno-turystycznej na terenie Miasta
12	Długość istniejącej sieci dróg rowerowych
13	Długość nowo powstałych odcinków sieci dróg rowerowych
14	Liczba kampanii promocyjnych
15	Liczba publikacji medialnych
16	Ocena stanu jakości środowiska naturalnego
17	Liczba kampanii i wydarzeń mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
18	Liczba uczestników kampanii i wydarzeń mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
19	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na organizację kampanii i wydarzeń mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
20	Liczba projektów zrealizowanych we współpracy z partnerami zewnętrznymi mających na celu poprawę stanu jakości środowiska naturalnego
21	Liczba obiektów, w tym budynków użyteczności publicznej, w których przeprowadzono prace termomodernizacyjne
22	Liczba zmodernizowanych i wymienionych indywidualnych źródeł ciepła

23	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zmodernizowanie lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła
24	Monitorowanie działań spółek komunalnych
25	Liczba projektów realizowanych przez spółki komunalne
26	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty rozwojowe, w tym wzrost jakości świadczonych usług, przez spółki komunalne
27	Wysokość środków finansowych zewnętrznych pozyskanych przez spółki komunalne

Tabela 16 Rezultaty działań dla celu strategicznego IV

Rysunek 11. Tężnia solankowa i panorama Osiedla Uzdrowskiego; fot. W. Bujak dla UMI

Przedstawione kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty powinny przynieść szereg korzyści i pozytywnych efektów dla społeczności lokalnej oraz funkcjonowania Miasta, w szczególności:

- poprawę jakości życia mieszkańców,
- rozwój infrastruktury turystycznej i uzdrowskiej,
- rozwój oferty instytucji kultury,
- wysoki poziom edukacji,
- poprawę stanu środowiska, zwłaszcza jakości powietrza,
- poprawę oferty i jakości świadczonych usług publicznych,
- rozwój oferty aktywnego spędzania czasu,
- poprawę stanu infrastruktury komunalnej,
- rozwój przedsiębiorczości.

Rysunek 12. Dawny zakład kąpielowy; fot. Ł. Pietrzak dla UMI

10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Inowrocławia

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury Miasta, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych. Określenie polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga sformułowania modelu rozwoju przestrzennego.

Model rozwoju przestrzennego z założenia określa podstawowe elementy sieci osadniczej, strefy funkcjonalno-przestrzennej oraz główne powiązania, które mają stanowić determinanty rozwoju jednostki terytorialnej.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Inowrocławia w poszczególnych jej częściach została określona w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Dlatego też poniżej przedstawione zostały mapy uwzględniające najważniejsze ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W ramach *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* wyszczególniono szereg zagadnień tematycznych, które przedstawione zostały poniżej.

System transportowy

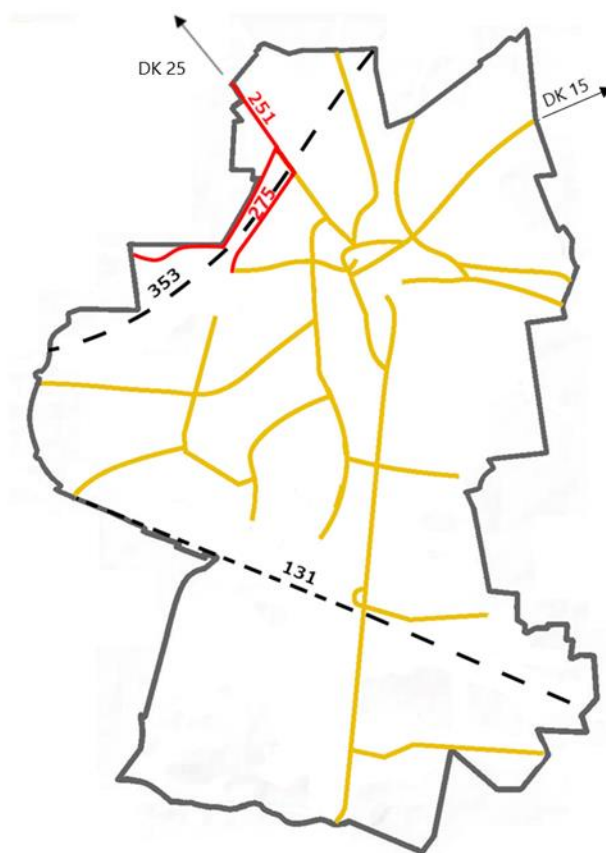
W granicach Miasta Inowrocławia według *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* do infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego zalicza się:

- linia kolejowa nr 131 (funkcjonująca, do przebudowy) - doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Trójmiasto – Bydgoszcz – Inowrocław – Metropolia Górnośląska;

- linia kolejowa nr 353 (funkcjonująca, do przebudowy) - doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Olsztyn – Ława – Toruń – Inowrocław – Poznań – Wrocław;

Istotne dla rozwoju Inowrocławia są również drogi krajowe nr 15 i 25 – odpowiednio w stronę Torunia i Bydgoszczy. Znajdują się one poza granicami administracyjnymi Miasta, jednakże zapewniają spójność komunikacyjną Inowrocławia z innymi ważnymi ośrodkami – stolicami województwa. Rozbudowa istniejących dróg nr 15 i 25 ma na celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie tych dróg z pozostałą siecią drogową.

Poniższa mapa poza nadmienionymi wyżej kluczowymi zewnętrznymi relacjami transportowymi, przedstawia również przebieg dróg wojewódzkich wraz z numeracją oraz drogi kluczowe dla zapewniania spójności komunikacyjnej województwa.

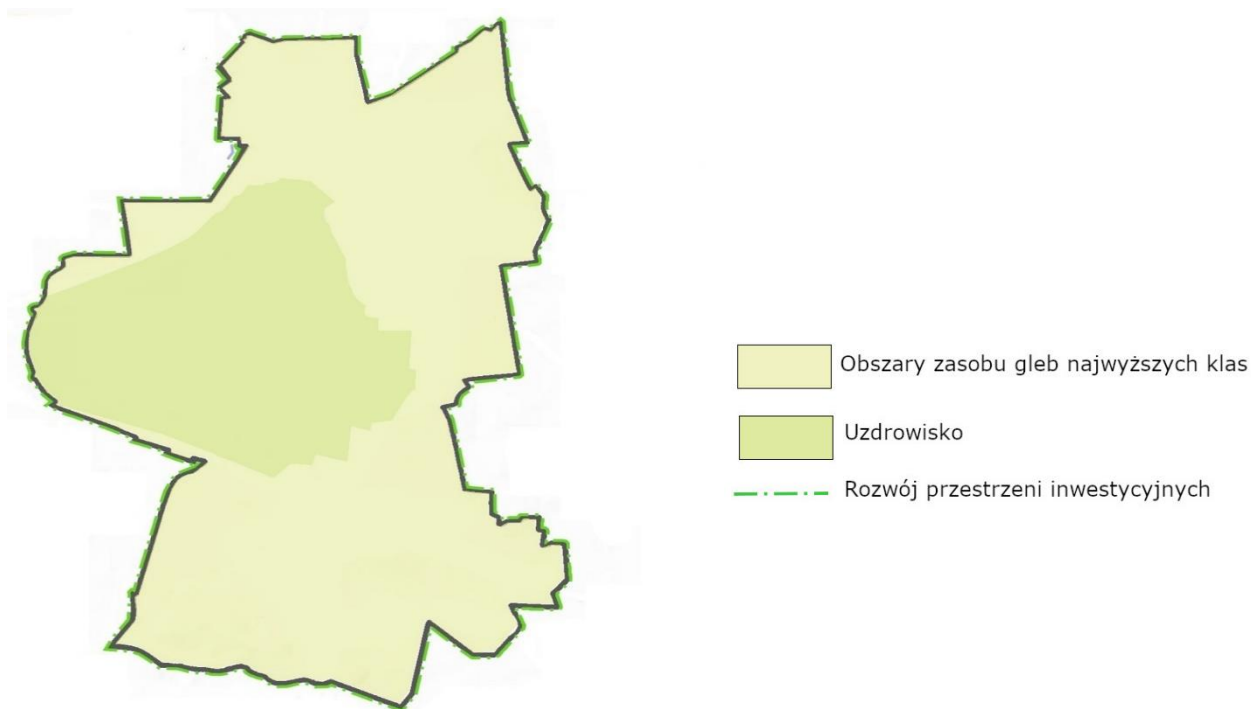

Mapa 3 Elementy infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny

W ramach kluczowych elementów, które budują potencjał danego obszaru dla Miasta Inowrocławia w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* wskazano trzy elementy:

- uzdrowisko,
- rozwój przestrzeni inwestycyjnych - Miasto Inowrocław zostało przyporządkowane do kategorii gmin szczególnie predysponowanych do wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszar zasobu gleb najwyższych klas - cały obszar Inowrocławia.

Mapa 4 Elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagę konkurencyjną

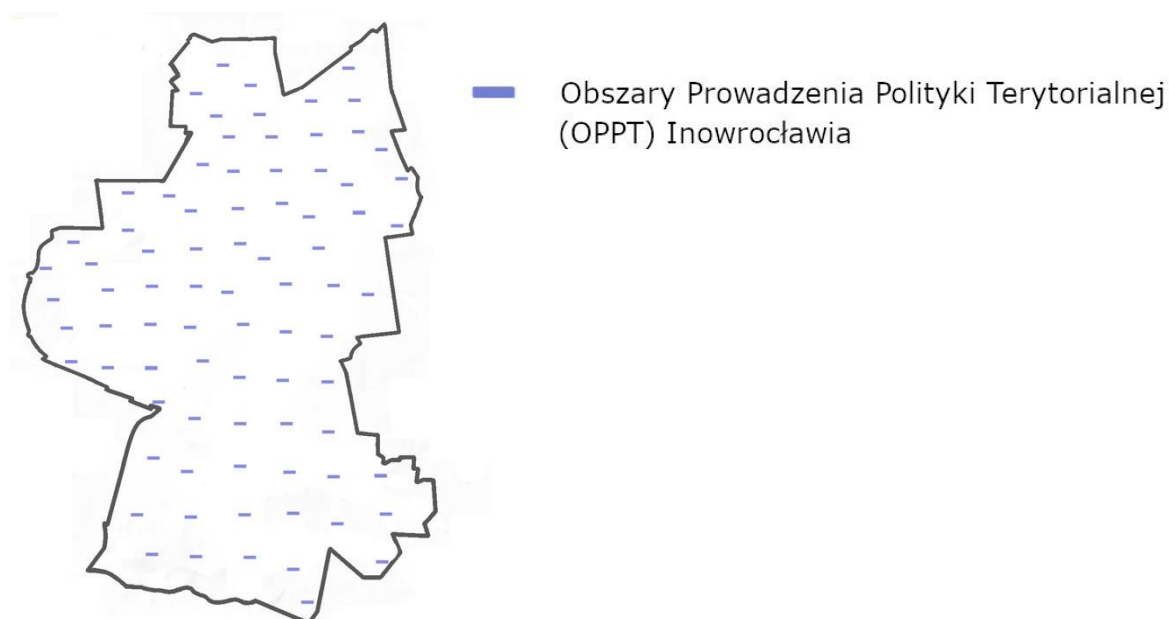
Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej zidentyfikowane na poziomie krajowym

Według *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* Miasto Inowrocław zostało w całości zaliczone do Miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Miasta te cechuje regres w rozwoju i utrata funkcji społeczno-gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzejącego się społeczeństwa zmieniającego popyt na niektóre usługi, jak również niedopasowania popytu i podaży na rynku pracy.

Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej zidentyfikowane na poziomie regionalnym

Zgodnie z ustaleniami *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* Inowrocław został zaklasyfikowany do:

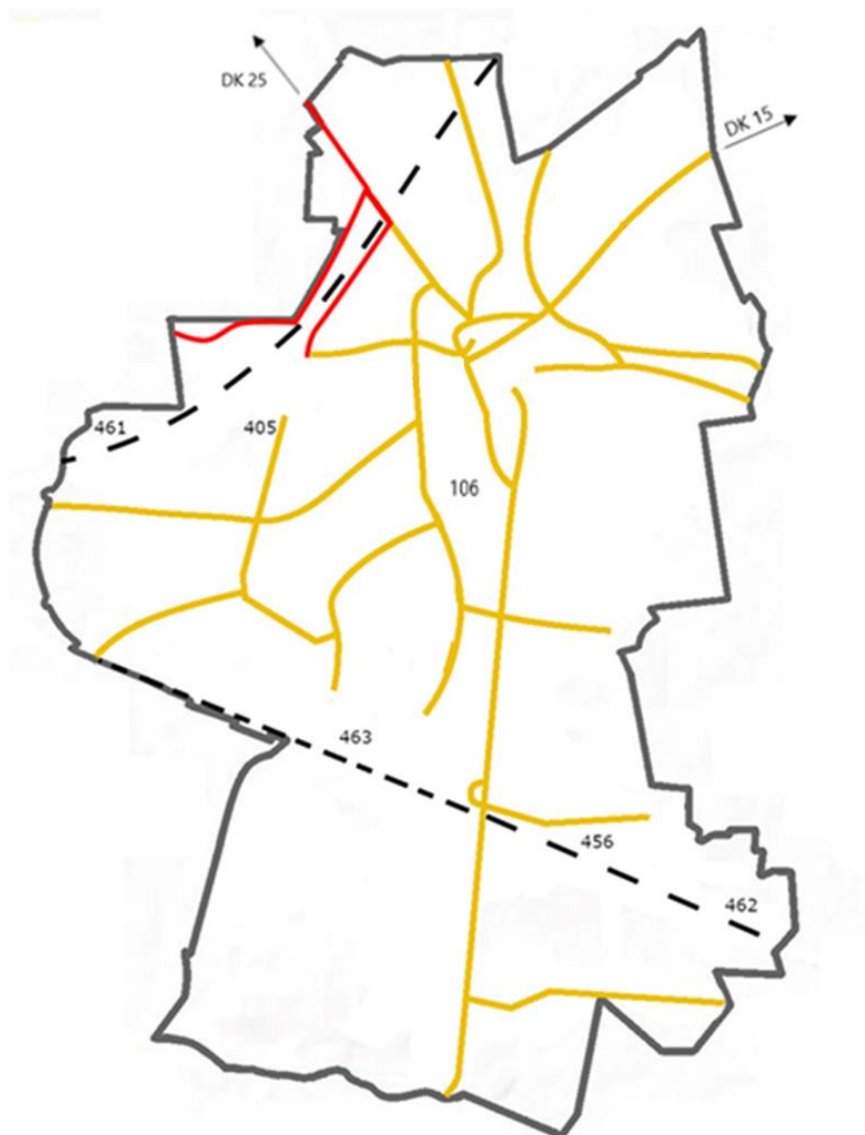
- Określonego Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT Inowrocławia),
- Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Inowrocławia (MOF Inowrocław),
- Obszaru niedoboru wody dla rolnictwa.

Mapa 5 Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT Inowrocławia)

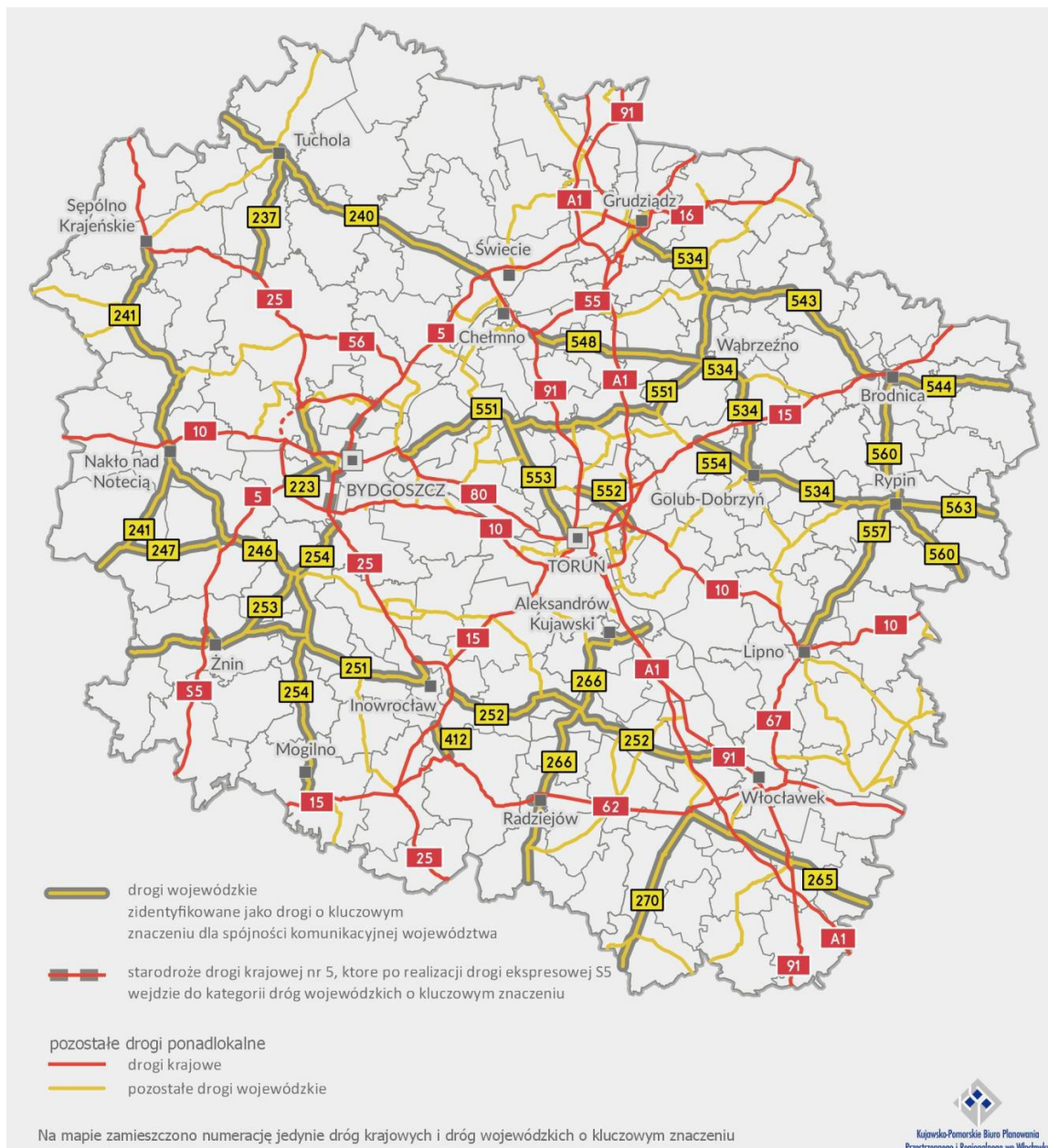
Projekty kluczowe dla Inowrocławia

Zgodnie z Wykazem projektów kluczowych zamieszczonym w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ dla Inowrocławia przypisuje się projekty, które oznaczono na mapie oraz szczegółowo opisano w tabeli poniżej.

Mapa 6 Projekty kluczowe określone w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+ dla Inowrocławia

Poniższa mapa wskazuje na układ dróg krajowych 15 i 25, które są istotne z punktu widzenia rozwoju Miasta Inowrocławia. Dzięki ich położeniu w bliskiej odległości od Inowrocławia stanowią ważny element w siatce połączeń miasta z Toruniem oraz Bydgoszczą.

Mapa 7 Identyfikacja dróg wojewódzkich kluczowych dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa w okresie do roku 2030

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+.

Projekty kluczowe dla Inowrocławia			
Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
106	Centrum Geologii i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu	Celem projektu jest utworzenie instytucji o profilu edukacyjnym (z zakresu innowacyjnej edukacji), bazującej na dziedzictwie uzdrowiska, eksploatacji soli oraz Szlaku Bursztynowego.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
405	Wzmocnienie rozwoju funkcji uzdrowiskowych wobec skutków pandemii COVID-19 poprzez inwestycje zakładane w gminach uzdrowiskowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	Celem projektu jest realizacja zadań zmierzających do wzmocnienia potencjałów endogenicznych regionu w zakresie rozwoju uzdrowisk, lecznictwo uzdrowiskowe bowiem to dziedzina, która szczególnie silnie ucierpiała w związku z wybuchem pandemii COVID-19 i wsparcie rozwoju jej funkcjonowania poprzez poprawę zagospodarowania, stanowi formę kompensaty oraz nadania dodatkowych impulsów rozwoju. Projekt obejmuje aspekty związane z lecznictwem uzdrowiskowym, ale także działania związane z kształtowaniem przestrzeni, jej dostępności, ochrony środowiska, dostępności transportowej na terenie miejscowości uzdrowiskowych, mających kluczowe znaczenie dla pełnienia zadań uzdrowiskowych.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
436	Wpisanie DK 15 do kategorii dróg ekspresowych (S 15)	Budowa DK 15 w relacji: granica województwa – Inowrocław – Toruń – granica województwa w standardzie drogi ekspresowej. Przebudowa drogi mająca na celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie drogi z pozostałą siecią drogową. Strategiczna droga przebiegająca z południowego zachodu na północny-wschód.	Zadanie administracji rządowej
437	Budowa DK 25	Budowa DK 25 w relacji: granica województwa – Inowrocław – Bydgoszcz – granica województwa ze szczególnym (priorytetowym) uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Inowrocław Rozbudowa istniejącej drogi mająca na	Zadanie administracji rządowej

		celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie drogi z pozostałą siecią drogową.	
456	Przebudowa linii kolejowej nr 131	Prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie).	Zadanie administracji rządowej
461	Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa(1)	III. Odbudowa połączenia (Bydgoszcz) – Szubin – Żnin – (Inowrocław) ujęta w dokumencie Zamierzenia inwestycyjne w perspektywie 2021-2027 z uwzględnieniem ram do roku 2030	Zadanie administracji rządowej (*) przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
462	Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa	II. (*)Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z ewentualnym przedłużeniem linii w kierunku Radziejowa oraz podłączeniem do linii kolejowej nr 131 Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z analizą zasadności przedłużenia w kierunku do Radziejowa i podłączeniem do linii 131.	Zadanie administracji rządowej (*) przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
463	Budowa i modernizacja przystanków kolejowych dla usprawnienia funkcjonowania transportu regionalnego w województwie kujawsko-pomorskim	Dostosowanie przystanków oraz modernizacja i elektryfikacja odcinków linii, do kończenia biegu pociągów regionalnych m.in.: Bydgoszcz Osowa Góra/Prądy/Wilczak/Okole, Bydgoszcz Błonie, Bydgoszcz Fordon, Inowrocław Rąbinek, Lubicz Górny/Brzozówka, Toruń Północny, Brodnica Południowa, Nakło Dąbrowskiego – celem jest wydłużanie przebiegów połączeń dla objęcia transportem całości miast oraz zwiększanie dostępu do transportu kolejowego na terenie miast. Budowa nowych i modernizację istniejących przystanków kolejowych będą uwzględniać dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i o ograniczonej możliwości poruszania się a także realizację infrastruktury	Zadanie administracji rządowej przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

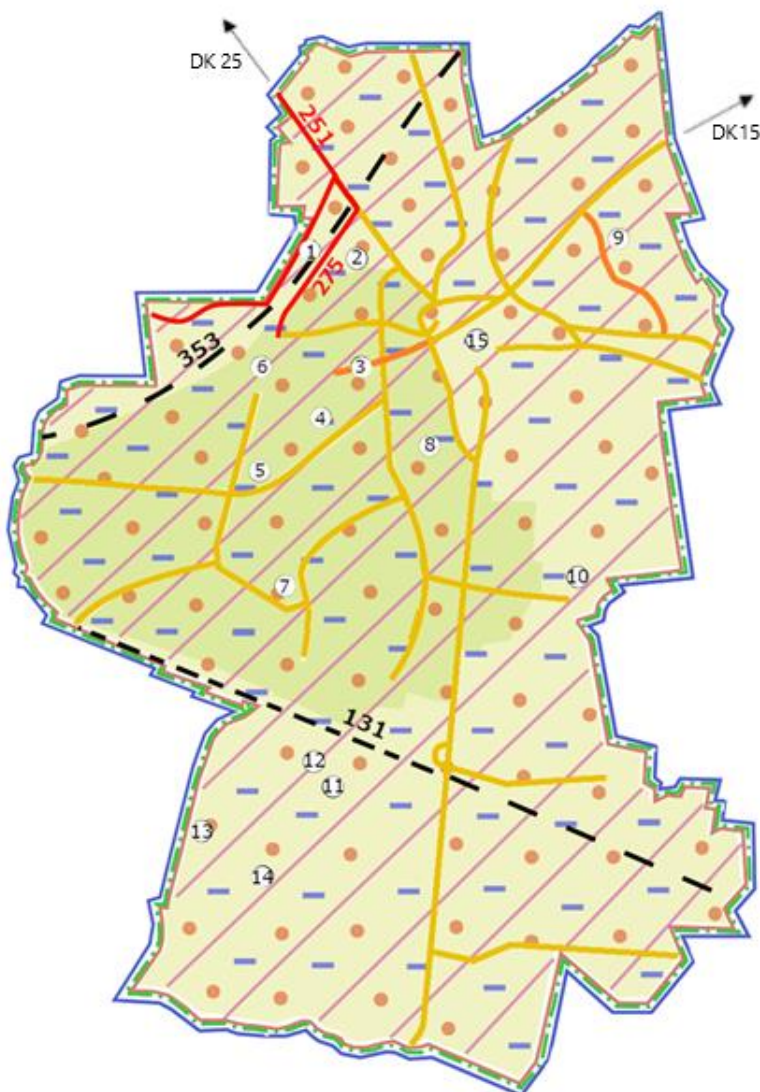

		rowerowej przy przystankach/ stacjach kolejowych (wiaty, stacje napraw) typu ride&bike.	
--	--	---	--

Tabela 17 Projekty kluczowe dla Inowrocławia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej znajduje się model struktury funkcjonalno-przestrzennej opracowany dla Miasta Inowrocławia zgodnie z ustaleniami *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

LEGENDA

- Obszary Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Inowrocławia
  - Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Inowrocławia
  - Miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
  - Obszary zasobu gleb najwyższych klas
  - Uzdrowisko
  - Drogi wojewódzkie
  - Drogi powiatowe
  - Drogi gminne
  - Linia kolejowa
  - Makroobszary inwestycyjne
  - Obszar niedoboru wody dla rolnictwa
  - Rozwój przestrzeni inwestycyjnych
- 1 Rozbudowa ulicy Magazynowej
  - 2 Niskoemisyjny transport publiczny
  - 3 Przebudowa ulicy Solankowej
  - 4 Modernizacja basenu odkrytego- centrum wodnej rozrywki
  - 5 Wielopoziomowy parking na obrzeżach Parku Uzdrowskiego
  - 6 Inwestycje w Park Uzdrowski, modernizacja urządzeń lecznictwa uzdrowskiego
  - 7 Budynek komunalny wielorodzinny
  - 8 Centrum Geologii i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu
  - 9 Budowa ulicy zbiorczej pomiędzy ulicami- Toruńską i Jacewską
  - 10 Podczyszczalnia wód opadowych na Rowie Marulewskim
  - 11 Dywersyfikacja systemu ciepłowniczego- ekologiczne inwestycje w Zakładzie Energetyki Ciepłej
  - 12 Poszukiwanie i rozpoznanie złoża wód termalnych
  - 13 Inwestycje w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków
  - 14 Inwestycje w zakresie Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych
  - 15 Rewitalizacja centrum miasta

Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Inowrocławia

11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Podstawowym dokumentem, który wskazuje kierunki rozwoju w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocław*. Dokument ten przyjęto uchwałą nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocław - zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Powołano się również na zapisy uchwały nr XXXIII/387/2017 o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia z dnia 23 października 2017 r. Ustalenia i rekomendacje są zgodne z założeniami niniejszego dokumentu pn. „*Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia na lata 2021-2030*”, gdzie określony został model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz Obszary Strategicznej Interwencji właściwe dla lokalizacji Miasta, a określone w dokumencie strategicznym województwa kujawsko-pomorskiego - *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w Mieście Inowrocław będzie realizowane według podstawowego założenia, że teren miasta jest obszarem wielofunkcyjnym. Na obszarze Miasta Inowrocław funkcjonują obszary wyłączone z zabudowy i są to m. in. obszary zieleni urządzonej - parki, ogrody działkowe oraz cmentarze. Na terenach wyłączonych z zabudowy dopuszcza się wszelką działalność związaną z urządzeniem zespołów zielonych, ogrodów i sadów. Dodatkowo, zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, obowiązuje taka lokalizacja nowej zabudowy, która bierze pod uwagę maksymalne nieprzekraczalne linie zabudowy, natomiast w przypadku istniejącej już zabudowy dopuszcza się odbudowę, przebudowę i nadbudowę, a także remonty.

Główne kierunki rozwoju przestrzennego miasta Inowrocławia to:

- rozwój i ochrona funkcji uzdrowiskowej jako jednej z najważniejszych funkcji Inowrocławia,
- utrzymanie pozostałych wiodących funkcji miasta (administracyjnej, mieszkaniowej, przemysłowej i usługowej),
- szeroko pojęty rozwój miasta w celu tworzenia dogodnych warunków do poprawy jakości życia mieszkańców, poprzez odpowiednie zaplanowanie wszystkich elementów struktury miasta (m.in. usług, mieszkań, miejsc pracy, terenów zieleni i wypoczynku, infrastruktury technicznej i komunikacji),
- dążenie do ukształtowania harmonijnego układu funkcjonalno-przestrzennego.

Zidentyfikowane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie powinny sygnalizować działania planistyczne niezbędne lub pożądane do realizacji strategii. Zgodnie z powyższym proponuje się następujące ustalenia i rekomendacje dla Miasta Inowrocław:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej,
- rozwój usług, nieuciążliwy przemysł, rzemiosło usługowe i produkcyjne,
- ochrona i rozwój funkcji uzdrowiskowej miasta jako jednej z wiodących funkcji,
- tworzenie zieleni urządzonej, która będzie stanowiła zieleni izolacyjną bądź zieleni niezbędną do utrzymania odpowiedniego mikroklimatu walorów uzdrowiska,
- podejmowanie działań w sprawie ustanowienia małych form ochrony przyrody (pomniki przyrody),
- wspieranie przedsięwzięć mających na celu utrzymanie i powiększanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień, parków miejskich,
- dopuszcza się realizację zagospodarowania służącego rekreacji i wypoczynkowi,

- obszary, w których znajdują się udokumentowane zasoby surowców mineralnych powinny być chronione przed zabudową (niezwiązaną z wykorzystaniem tych surowców),
- należy wydzielić więcej terenów pod budowę ścieżek rowerowych i szlaków pieszych ze względu na funkcję turystyczną,
- utrzymanie lub przebudowa istniejących oraz budowa nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym sieć wodociągowa, kanalizacyjna, ciepłownicza),
- modernizacja sieci wodociągowych celem eliminacji starych, przestarzałych i nie odpowiadających normom sanitarnym instalacji wodociągowych,
- opracowanie kompleksowego, miejskiego programu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- stosowanie we wznoszonych obiektach systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne i odnawialne źródła energii,
- wspieranie inicjatyw w zakresie wykorzystania energii odnawialnej,
- w strefy przylegające do tras komunikacyjnych, w przypadku ich niezabudowywania, należy wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej,
- budowa nowych oraz modernizacja dotychczasowych dróg znajdujących się na obszarze miasta,
- modernizacja stacji oraz linii kolejowych o dużym znaczeniu komunikacyjnym i transportowym,
- ograniczenie hałasu w bezpośrednim położeniu torów kolejowych - nasadzenie pasów zieleni gatunków odpornych na zanieczyszczenia,
- renowacja i restauracja obiektów zabytkowych,
- wykorzystanie potencjału energii słonecznej i geotermalnej.

12. Obszary Strategicznej Interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” podtrzymuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie związane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Zasadę tę uzasadnia się założeniem, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te wyróżniają się zestawem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które wyraźnie w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, pozwalając określić granice tego obszaru.

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” wskazuje następujące OSI, dotyczące terytorialnie województwa kujawsko-pomorskiego: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ponadto KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji jako odpowiedzi na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Zgodnie z założeniami *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, Miasto Inowrocław zostało zaliczone do Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych jako:

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Natomiast zgodnie ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, Miasto Inowrocław zostało zaliczone do Obszarów Strategicznej Interwencji zdefiniowanych jako:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia,
- Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa.

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Na podstawie *Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju* w województwie kujawsko-pomorskim wyznaczonych zostało 7 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym Inowrocław. Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”). Opracowanie powstało na potrzeby programowania unijnej perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Obszary te będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Zgodnie z założeniami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w miastach tracących funkcje mają być realizowane projekty strategiczne, mające na celu poprawę sytuacji problemowej. Poniższa mapa przedstawia obszary na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, które wymagają rozwiązania sytuacji problemowej.

Mapa 9 Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+.

Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia

Miasto Inowrocław wraz z gminami: Inowrocław, Złotniki Kujawskie, Gniewkowo, Dąbrowa Biskupia, Kruszwica, Janikowo, Pakość i Rojewo tworzy tzw. Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia. Do tej pory Miasto Inowrocław wraz z Gminą Inowrocław funkcjonowały w ramach OSI dla Miasta Inowrocławia, pozostałe gminy powiatu inowrocławskiego skupione były w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego.

Kategorie interwencji szczególnie dedykowane dla tego poziomu polityki terytorialnej:

- rozwój potencjału gospodarczego – tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu, reindustrializacja, logistyka, rozwój istniejących terenów inwestycyjnych lub w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie nowych (dotyczy projektów realizowanych wspólnie przez JST), zwiększanie potencjału turystycznego, rozwijanie rynków pracy o znaczeniu regionalnym,
- rozwój instytucji rozwoju społecznego (z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej) mających znaczenie ponadlokalne oraz znaczenie regionalne, a nieuwzględnionych w ramach poziomu (I) oraz nienależących do zadań poziomu (IV),
- projekty integrujące transportowo, infrastrukturalnie i funkcjonalnie gminy MOF z ośrodkami rdzeniowymi, w tym rozwój aglomeracyjnego transportu publicznego (w relacjach miasto - obszary podmiejskie),
- rozwój miejskiego transportu publicznego w ośrodkach rdzeniowych,
- porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomeracja przemysłu z centrów miast i ze stref intensywnej zabudowy podmiejskiej).

Kolejna mapa przedstawia Miejskie Obszary Funkcjonalne województwa kujawsko-pomorskiego wyszczególnione w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Mapa 10 Miejskie Obszary Funkcjonalne województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+.

Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa

Obszary suszy obejmują tereny intensywnego rozwoju produkcji rolnej w województwie kujawsko-pomorskim, które jest czołowym producentem żywności w Polsce, a rolnictwo jest jedną z głównych dziedzin jego rozwoju gospodarczego. Susza, obejmująca obszary intensywnego rozwoju produkcji rolnej w województwie kujawsko-pomorskim może prowadzić zatem do zagrożenia stabilności gospodarki regionu w dziedzinie produkcji rolnej, a w szerszym ujęciu - zagraża pewnym aspektom bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

Negatywny wpływ zjawiska suszy na rozwój województwa kujawsko-pomorskiego z dużym prawdopodobieństwem może być większy niż w pozostałych regionach kraju. Wynika to ze specyficznych uwarunkowań tego rozwoju, w którym rolnictwo odgrywa znaczącą rolę, jak też z faktu, że obszar suszy dotyczy rejonów szczególnie predestynowanych do produkcji rolnej. Utrata efektywności produkcji rolnej, związanej z problemem nieutrzymania właściwego środowiska glebowego, niewątpliwie spowoduje obniżenie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego na płaszczyźnie krajowej.

Problem suszy w głównej mierze obejmuje południową i południowo-zachodnią część regionu (w tym głównie Kujawy). Dotyczy jednak coraz to większych obszarów województwa kujawsko-pomorskiego i wiąże się nie tylko z długotrwałym brakiem opadów atmosferycznych, ale również z malejącymi dyspozycyjnymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w okresie niedoboru wody dla roślin i potrzeb ich nawadniania, a także ze zmianą struktury opadów (większa niż kiedyś częstotliwość deszczów nawalnych oraz ich większy udział w ogólnej sumie opadów).

Dla utrzymania rolniczej specjalizacji województwa w systemie gospodarczym kraju, w rejonach skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa, niezbędne jest podejmowanie działań ograniczających utratę wody w glebie oraz poprawiających jej właściwości wchłaniania i przesiąkania. Zakłada się, iż zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom suszy i zmian klimatycznych w rejonach trwałego niedoboru wody dla rolnictwa i leśnictwa, opierać się będzie na wielostronnym podejściu do problemu jej niedoborów, wdrażane będą kompleksowe rozwiązania uwzględniające specyfikę terenów i gleb wspierane przez badania naukowe, transfer wiedzy i innowacji. Działania te są niezbędne dla realizacji aspiracji w kierunku pełnienia przez kujawsko-pomorskie roli lidera w sektorze rolniczym i rolno-spożywczym, w tym wprowadzania zdecydowanych zmian w zakresie jakości produkowanej żywności⁶.

Wsparcie będzie się odbywało poprzez dedykowane działania przestrzenne.

---

⁶ *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, s. 129-130.*

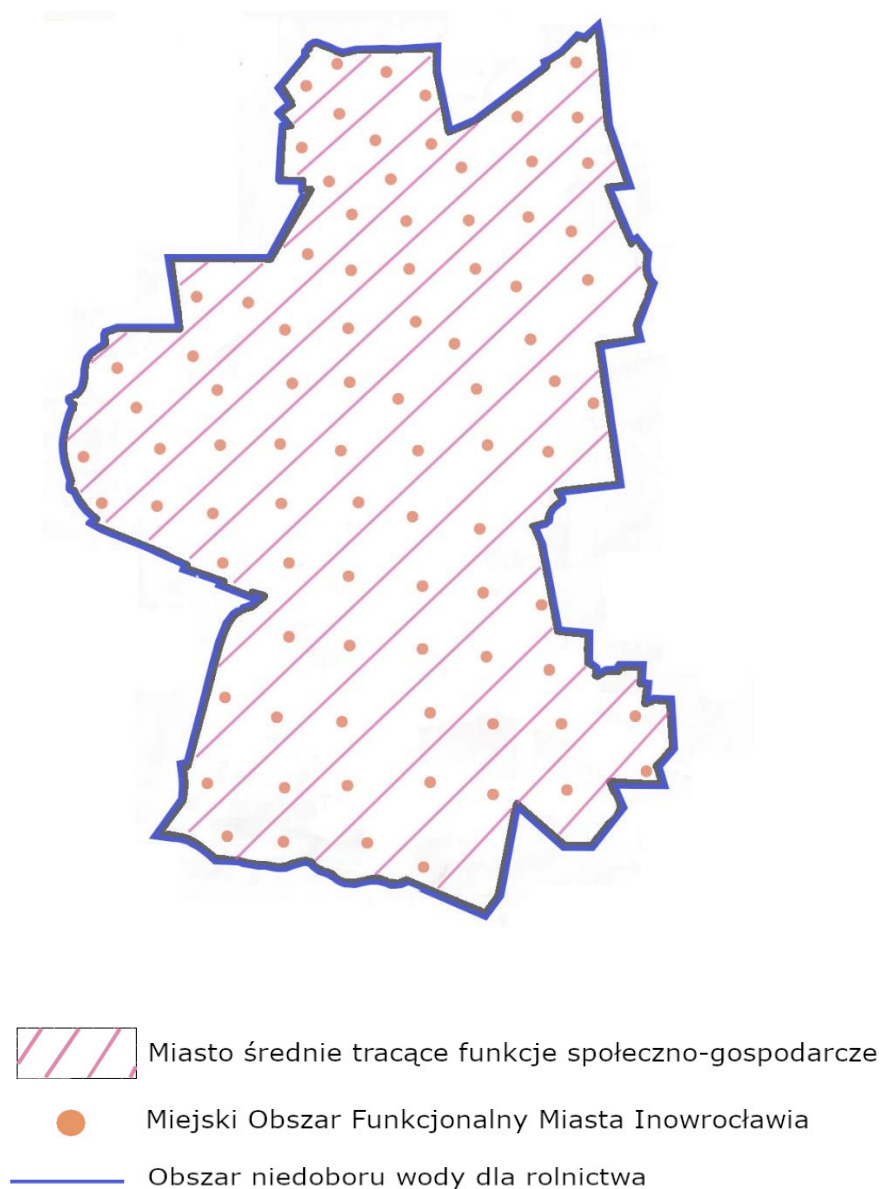
Przedstawiona mapa obrazuje problem suszy rolniczej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Mapa 11 Problem suszy rolniczej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniższa mapa przedstawia wszystkie powyżej opisane Obszary Strategicznej Interwencji, do których według *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* oraz *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* zalicza się Inowroćław.

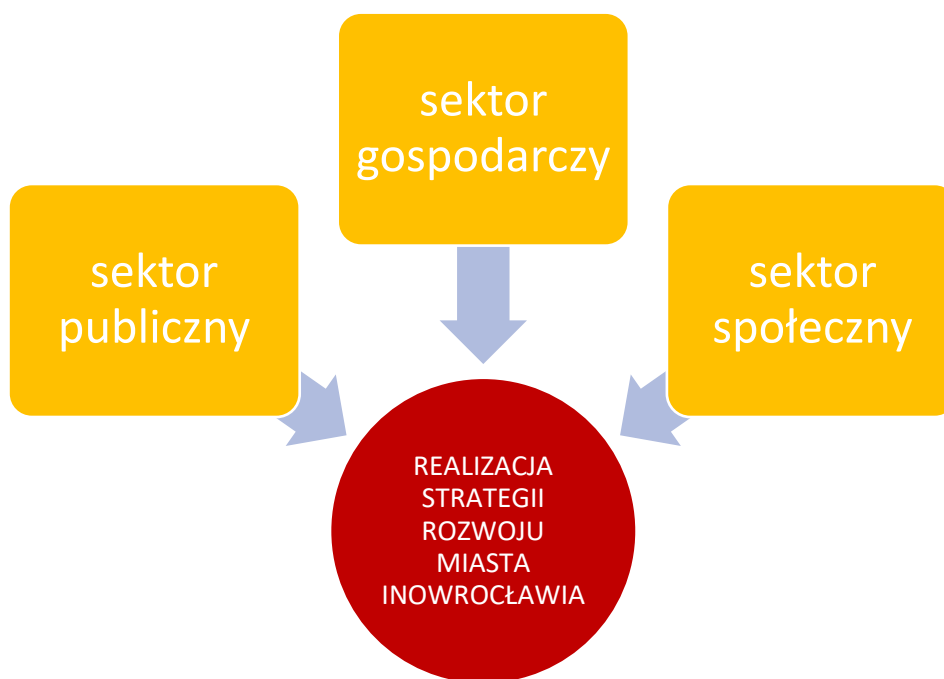

Mapa 12 OSI ustalone dla Inowroćławia

13. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Wdrażanie Strategii

Wdrażanie *Strategii* nie powinno ograniczać się jedynie do realizacji zadań przez Urząd Miasta czy podmioty organizacyjne jemu podlegające. *Strategia* jest kierunkowskazem dla społeczności lokalnej, a nie jedynie dla władz. Realizacja *Strategii* będzie odbywała się zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”.

Współpraca powyższych sektorów umożliwi wdrożenie *Strategii* w sposób spójny i kompletny. Sektor publiczny obejmuje władze samorządowe, Urząd Miasta, jednostki organizacyjne oraz jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie. Sektor gospodarczy to przede wszystkim przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze. Natomiast sektor społeczny stanowią mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni

i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży. Włączenie w proces realizacji *Strategii* społeczności lokalnej przyczyni się do lepszego dostosowania działań w przypadku pojawiających się potrzeb oraz wątpliwości.

W ramach wdrażania niniejszej *Strategii* istotne będzie:

- realizowanie zadań określonych w *Strategii*,
- opracowywanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- gromadzenie dokumentacji bieżącej,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- wymienianie się informacjami oraz komunikowanie się z jednostkami organizacyjnymi i budżetowymi.

Za wdrażanie działań odpowiedzialne będą poszczególne wydziały Urzędu Miasta Inowrocławia oraz jednostki podległe.

Monitorowanie *Strategii*

Wdrażanie zapisów *Strategii* będzie podlegać stałemu monitoringowi prowadzonemu poprzez przygotowanie sprawozdań z realizacji przedsięwzięć wdrażających poszczególne cele. Informacje uzyskiwane będą z poszczególnych Wydziałów Urzędu Miasta Inowrocławia oraz innych jednostek i podmiotów realizujących założenia zawarte w *Strategii*. Ponadto podmioty będą zobligowane do obserwacji zmian wielkości określonych wcześniej wskaźników, które zostały przyjęte w celu realizacji celów strategicznych.

W ramach monitorowania *Strategii* rozwoju zasadne będzie:

- weryfikowanie realizacji kierunków działań, ich rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia oraz całego procesu rozwoju Miasta zgodnie z założeniami *Strategii*,
- nadzorowanie realizacji założeń *Strategii* z wykorzystaniem arkusza monitorującego.

Realizacja ustaleń *Strategii* będzie monitorowana za pomocą specjalnie przygotowanego arkusza kalkulacyjnego, który będzie zawierał między innymi ramy przyjętych kierunków działań, wskaźniki ich osiągnięcia, stopień realizacji założeń *Strategii*.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wydział Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich, przy współudziale pozostałych wydziałów Urzędu Miasta Inowrocławia i jednostek podległych.

Strategia rozwoju odnosi się do dokumentów wykonawczych, które muszą być spójne i wzajemnie się przenikać. Poniżej zaprezentowano w formie tabelarycznej wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Obszar tematyczny dokumentu	Nazwa dokumentu	Szczegóły
Planowanie przestrzenne	„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r. Przystąpiono do zmiany studium - dokument w trakcie opracowywania.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym miejscowe plany rewitalizacji.	Według Raportu o stanie Miasta Inowrocławia za rok 2020 obowiązuje 109 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Energetyka	„Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Inowrocławia do 2034 roku”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XVI/165/2019 z dnia 28 października 2019 r. Wymaga aktualizacji co 3 lata, konieczność opracowania w 2022 roku.
Gospodarka komunalna	„Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2021-2024”	Dokument obowiązujący. Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXXII/308/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r.
	„Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Inowrocławia na lata 2021-2026”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXXV/326/2021 z dnia 29 marca 2021 r.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	"Gminny program opieki nad zabytkami" dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXXV/405/2017 z dnia 27 listopada 2017 r. Obowiązuje do 2021 r., konieczność przygotowania nowego dokumentu.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Inowrocławia na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko dla Miasta Inowrocławia”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXXII/309/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r.
	„Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu Gminy Miasto Inowrocław do 2030 roku”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXV/260/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r.
	„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Inowrocławia na lata 2021-2030”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXVIII/280/2020 z dnia 21 września 2020 r.

	„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Inowrocław na lata 2020-2032”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXIX/290/2020 z dnia 26 października 2020 r
Transport	„Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Miasta Inowrocławia”	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą nr XXVIII/311/2017 z dnia 20 marca 2017 r. Aktualizacja planu została przyjęta uchwałą nr XXV/267/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r.
	„Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta Inowrocławia”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXIV/245/2020 z dnia 25.05.2020 r.
	„Miejska Strategia Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia do 2020 r. z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej Miasta Inowrocławia”	Dokument przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr IX/81/2015 z dnia 29 czerwca 2015 r., wymaga aktualizacji.
Zarządzanie kryzysowe	„Plan Zarządzania Kryzysowego dla Miasta Inowrocław”	Dokument wymaga aktualizacji.
Polityka społeczna	„Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XIII/138/2019 z dnia 10 września 2019 r.
	„Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r.”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXXII/311/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. Konieczność opracowania na kolejne lata.

	„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XIV/143/2019 z dnia 23 września 2019 r.
	„Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025”	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Inowrocławia nr XXI/201/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r.

Tabela 18 Dokumenty wykonawcze systemu realizacji Strategii

Rysunek 13. Panorama Miasta; fot. W. Bujak dla UMI

14. Ramy finansowe i źródła finansowania

Ważnym elementem Strategii jest przybliżone określenie kwestii finansowych związanych z realizacją przedstawionych kierunków działań. Przed przystąpieniem do realizacji zapisów Strategii należy zadbać o zabezpieczenie niezbędnych środków finansowych. Jak zostało wspomniane wcześniej, to właśnie coroczny budżet Miasta Inowrocławia stanowi jeden z podstawowych instrumentów wdrożeniowych Strategii. Wobec tego, planując budżet Miasta na kolejny rok w pierwszej kolejności należy uwzględnić zadania znajdujące się w przedmiotowym dokumencie i przypisać im kwoty zgodnie z zaplanowanym budżetem i jego późniejszą realizacją. Z jednej strony pozwoli to na odpowiednie zaplanowanie wysokości środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań projektowych, ponieważ zawsze będą one odpowiadały środkom finansowym, jakimi dysponuje w danym momencie samorząd.

Z drugiej strony nie jest obecnie możliwe precyzyjne określenie dokładnych ram finansowych dla przedsięwzięć zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie. Wobec tego jednym z obowiązków władz Miasta Inowrocławia wraz z przedstawieniem projektu budżetu będzie przedstawienie raz na dwa lata szczegółowych ram finansowych wraz z określeniem źródeł finansowania wskazanych przedsięwzięć. Pierwsze tego typu zestawienie powinno zostać opracowane i przedstawione do końca 2023 roku.

Realizując przedsięwzięcia wpisujące się w działania strategiczne niezbędne jest aktywne poszukiwanie i wykorzystywanie aktualnie dostępnych źródeł finansowania. Wśród nich wymienić należy:

- środki własne Miasta Inowrocławia,
- środki własne poszczególnych jednostek Miasta, w szczególności spółek miejskich i miejskich jednostek organizacyjnych,
- fundusze krajowe (w tym NFOŚiGW),

- fundusze Unii Europejskiej,
- mechanizm finansowania EOF i Norweski Mechanizm Finansowy,
- środki prywatne, w tym środki podmiotów gospodarczych będących partnerami Miasta lub realizujących samodzielnie przedsięwzięcia wpisujące się w realizację celów określonych w Strategii.

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT - mocne strony	23
Tabela 2 Analiza SWOT - słabe strony	24
Tabela 3 Analiza SWOT – szanse.....	25
Tabela 4 Analiza SWOT – zagrożenia	26
Tabela 5 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego I.....	34
Tabela 6 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego II.....	34
Tabela 7 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego III.....	35
Tabela 8 Drzewo celów operacyjnych dla celu strategicznego IV	35
Tabela 9 Kierunki działań dla celu strategicznego I	38
Tabela 10 Rezultaty działań dla celu strategicznego I	40
Tabela 11 Kierunki działań dla celu strategicznego II.....	41
Tabela 12 Rezultaty działań dla celu strategicznego II	42
Tabela 13 Kierunki działań dla celu strategicznego III.....	43
Tabela 14 Rezultaty działań dla celu strategicznego III	44
Tabela 15 Kierunki działań dla celu strategicznego IV	46
Tabela 16 Rezultaty działań dla celu strategicznego IV.....	47
Tabela 17 Projekty kluczowe dla Inowrocławia	57
Tabela 18 Dokumenty wykonawcze systemu realizacji Strategii.....	74

Spis rysunków

Rysunek 1 Wizerunek Księcia Konrada Konradowica z pieczęcią przedstawiającą prawdopodobnie wizerunek zamku	7
Rysunek 2 Widok Inowrocławia w czasach średniowiecza	8
Rysunek 3 Fragment murów obronnych	9
Rysunek 4 Kościół Imienia Najświętszej Maryi Panny	10
Rysunek 5 Funkcje uzdrowiskowe w Inowrocławiu.....	11
Rysunek 6 Ogrody zapachowe w Parku Solankowym	21

Rysunek 7. Rondo turbinowe	28
Rysunek 8. Panorama Miasta	30
Rysunek 9. Rondo ul. Unii Europejskiej, Szymborskiej i Miechowickiej	36
Rysunek 10. Dworzec PKP	40
Rysunek 11. Tężnia solankowa i panorama Osiedla Uzdrawiskowego	47
Rysunek 12. Dawny zakład kąpielowy	48
Rysunek 13. Panorama Miasta	74

Spis map

Mapa 1 Inowrocław na tle Polski.....	13
Mapa 2 Inowrocław na tle powiatu inowrocławskiego	14
Mapa 3 Elementy infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe.....	50
Mapa 4 Elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagę konkurencyjną.....	51
Mapa 5 Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT Inowrocławia).....	52
Mapa 6 Projekty kluczowe określone w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+ dla Inowrocławia.....	53
Mapa 7 Identyfikacja dróg wojewódzkich kluczowych dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa w okresie do roku 2030.....	54
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Inowrocławia	58
Mapa 9 Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej.....	63
Mapa 10 Miejskie Obszary Funkcjonalne województwa kujawsko- pomorskiego.....	65
Mapa 11 Problem suszy rolniczej.....	67
Mapa 12 OSI ustalone dla Inowrocławia	68